

Համարը N 754-Ն
Տիպը Որոշում
Սկզբնաղբյուրը ՀՀՊՏ 2003.07.16/37(272)
Հոդ.656

Ընդունող մարմինը ՀՀ կառավարություն
Ստորագրող մարմինը ՀՀ վարչապետ
Վավերացնող մարմինը ՀՀ Նախագահ
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը 17.07.2003

Տեսակը Ինկորպորացիա
Կարգավիճակը Գործում է
Ընդունման վայրը Երևան

Ընդունման ամսաթիվը 17.06.2003
Ստորագրման ամսաթիվը 20.06.2003
Վավերացման ամսաթիվը 26.06.2003
Ուժը կորցնելու ամսաթիվը

☒ Փոփոխողներ և ինկորպորացիաներ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՀՀ ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Վավերացնում են»
Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ Ռ. Քոչարյան
26 հունիսի 2003 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

17 հունիսի 2003 թվականի N 754-Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածին համապատասխան Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է.**

1. Հաստատել Վայոց ձորի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայկական ՄՄՀ Մինիստրների խորհրդի 1983 թվականի հուլիսի 4-ի «Հայկական ՄՄՀ տարածքում պետական պահպանության տակ վերցված պատմության և կուլտուրայի հուշարձանների և նրանց պահպանական գոտիների ցուցակների հաստատման մասին» N 377 որոշման 1-ին կետը՝ նախկին Եղեգնաձորի և Ազիզբեկովի շրջանների պատմության և կուլտուրայի հուշարձանների ցուցակի մասով:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ

Ա. Մարգարյան

2003 թ. հունիսի 20
Երևան

Հավելված
ՀՀ կառավարության 2003 թվականի
հունիսի 17-ի N 754-Ն որոշման

Պ Ե Տ Ա Կ Ա Ն Ց ՈՒ Ց Ա Կ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ
ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ

9. ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ՄԱՐԶ

9.1. Եղեգնաձոր քաղաք

Հուշարձանի համարը	Հուշարձանի ենթահամարը (ենթահամարը)			Հուշարձանախումբը, հուշարձանը	Ժամանակը	Տեղը բնակավայրի նկատմամբ, հասցեն	Նշանակությունը հանրապետական, տեղական	Ծանոթագրություն
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՂԲՅՈՒՐ	1890 թ.	Միկոյան փող.	Հ	պատվիրատու՝ Ալեքսան աղա Անդրեասյան վրկնգ. 2000թ. ճարտ.՝ Ս. Աղաջանյան
2.				ԱՄՐՈՅ «ՔՅՈՇԿ»	մթա 7-րդ դ.-մթ 5- րդ դ., 17- րդ դ.	հվ-ամ մասում	Հ	
	2.1.			Էկեղեցի և Սարգիս	17-րդ դ.		Տ	ամրոցից հս
		2.1.1		խաչքար	1456 թ.		Հ	ազուցված աե պատին, արտաքուստ
		2.1.2		տապանաքար	16-րդ դ.		Տ	Էկեղեցու հվ պատի տակ, արտաքուստ
3.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	19-րդ դ. վրջ	Մովսիկի փող. 3	Տ	Կ. Հախնազարյանի տունը
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	13-20-րդ դդ.	հվ-ամ մասում	Տ	գործող գերեզմանոցի աե եզրը զբաղեցնող բլրի վրա
	4.1.			խաչքար	1281 թ.		Հ	ընկած գետնին, կիսաթեք
	4.2.			խաչքար	16-րդ դ.		Հ	կիսով թաղված հողի մեջ
5.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	10-17-րդ դդ.	1,5 կմ հվ	Տ	Ագարակաձոր տանող ճանապարհից աջ, տարածքում պահպանվում է ժամանակակից և Գևորգ մատուռը
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ-աե մասում	Հ	Պանրագործարանի մոտ
7.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ-մթ 3- րդ դ.	ամ մասում	Հ	ներկայիս գերեզմանատան և մեքենաների կայանի տարածքում
8.				ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՇԵՆՔ. ՎԱՅՈՑ ՁՈՐԻ ԵՐԿՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ	1957 թ.	Շահումյան փող. 2	Տ	վրկնգ.՝ 1984 թ.
9.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970 թ.	ամ մասում	Տ	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան

10.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՍԱՅԻ ՆՉԵՑՈՒ	1980 թ.	իվ մասում	S	Երևան-Եղեգնաձոր մայրուղու խաչմերուկում քանդ.՝ Լ. Թոքմաջյան ճարտ.՝ Հ. Խաչատրյան
11.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱՐԳԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԶՈՆՎԱԾ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻՆ	1971 թ.	քաղաքի մեջ (այսուհետև՝ ք. մ.)	S	Մարգարտարանի շենքի մոտ
12.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԱՆԱՍՏԱՍ ՄԻԿՈՅԱՆԻ	1947 թ.	ք. մ.	Հ	Մոմիկի անվ. քաղաքային այգում քանդ.՝ Մ. Մերկուրով
13.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	10-17-րդ դդ.	1 կմ հվ-ան	S	Ագարակաձոր տանող ճանապարհից աջ
	13.1.		խաչքար	10-րդ դ.		Հ	հենած հս պատին, արտաքուստ
	13.2.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	բեմին
14.			ՎԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2 հզմ	ք. մ.	Հ	Մոմիկի անվ. քաղաքային այգում

*Չուշարձանների պետական ցուցակը կազմելիս հիմք է ընդունվել «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կառուցվածքը՝ մարզի և բնակավայրերի նույն համարակալմամբ

9.2. Ջերմուկ քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ ՀԿԿ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆԻ	1952 թ.	Անտառային փող. 2	Հ	ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան
2.				ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ. ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋԱՐԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԸ	1952- 1953 թթ.	ք. մ.	Հ	
2.1.				առողջարանի շենք. N 3 կլինիկական առողջարանը	1953 թ.		Հ	ճարտ.՝ Գ. Թամանյան
2.2.				առողջարանի շենք. ՀՀ առողջապահության նախարարության ընդունարանը (N 4 վարչության առողջարանը)	1952- 1953 թթ.			ճարտ.՝ Մ. Գրիգորյան
2.3.				ըմպելասրահի շենք	1966 թ.		Հ	ճարտ.՝ Գ. Թամանյան
3.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2- 1 հզմ		Հ	Օդանավակայանի մոտ, մի մասը մնացել է թռիչքուղու տակ
4.				ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԻ ՇԵՆՔ	1950- ական թթ.	ք. մ.	S	ճարտ.՝ Հ. Հակոբյան 1972-ից՝ ՀՀ Ազգային պատկերասրահի Ջերմուկի մասնաճյուղի շենք
5.				ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ	1978 թ.	ք. մ.	S	քաղաք մտնող ճանապարհին ճարտ.՝ Ն. Մողմունյան
6.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԻՍՐԱՅԵԼ ՕՐՈՒ	1978 թ.	ք. մ.	S	
7.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ՄԵԾ ՀՈԿՏԵՍԲԵՐԻ 50- ԱՍՅԱԿԻՆ	1967 թ.	ք. մ.	S	
8.				ՇԱՏՐՎԱՆ «ՊԱՐՈՂ ԱՂՋԻԿՆԵՐ»	1978 թ.	ք. մ.	S	քանդ.՝ Կ. Մեծատուրյան ճարտ.՝ Վ. Ակշեհիրյան

9.2.1. Կենտու գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-17-րդ դդ.	0,5 կմ հվ-ամ	S	Ղուշչի գյուղատեղից հվ, գերեզմանոցի հիմնական մասը մնացել է Կեչուտի ջրամբարի տակ
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-20-րդ դդ.	հվ-ամ մասում	S	հվ-ամ եզրին, լճափին, բարձունքի վրա
	2.1.			խաչքար	13-14-րդ դդ.		Z	պատվանդանին
	2.2.			խաչքար	14-րդ դ.		Z	խրված հողի մեջ, վերնամասը կտրված
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՂՈՒՇՉԻ»	7-20-րդ դդ.	ամ մասում	S	Հին Կեչուտ գյուղն է, որի 7-րդ-րդ դ. եկեղեցին մնացել է Կեչուտի ջրամբարի տակ
	3.1.			եկեղեցի	13-14-րդ դդ.		S	ավերակ
	3.2.			եկեղեցի	17-18-րդ դդ.		S	ավերակ
	3.3.			եկեղեցի ս. Հովհաննես	19-րդ դ.		S	
	3.4.			մատուռ ս. Գևորգ	19-րդ դ.		S	
	3.5.			մատուռ Թուխ Մանուկ	19-րդ դ.		S	
		3.5.1		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Z	ագուցված ամ պատին, մուտքից ձախ, արտաքուստ
		3.5.2		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Z	մատուռի ներսում, վերնամասն ու ձախ եզրագոտին կտրված
		3.5.3		խաչքար	15-րդ դ.		Z	ագուցված առ պատին, ներքուստ
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՆԵՐՔԻՆ ԶԻՐԱԿ»	13-19-րդ դդ.	1,5 կմ հս-առ	S	քարհանք տանող ճանապարհի 2 կողմերում
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԶՐԱՆԼՈՒ»	13-19-րդ դդ.	2 կմ հս-ամ	S	Վայք-Ջերմուկ հին ավտոճանապարհից հս, Կեչուտի ջրամբարի հս եզրից 0,5 կմ դեպի հս
6.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԵՐԻՆ ԶԻՐԱԿ»	13-19-րդ դդ.	3 կմ հս-առ	S	նախկին Զիրակ գյուղն է՝ լքված 1949թ.
7.				ԴԱՍԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1-2 կմ հվ	Z	Վայք-Ջերմուկ ավտոճանապարհի աջ կողմում, պահպանվել է 2 կղզյակներով
8.				ԽԱՉՔԱՐ ԴԱՎԹԻ	886 թ.	գյուղի մեջ (այսուհետև գ. մ.)	Z	«Էլեկտրոն» առողջարանի տարածքում, կանգնեցված գետին, վերնամասը չի պահպանվել, կազմող՝ Հուսեփ
9.				ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	գ. մ.	Z	«Էլեկտրոն» առողջարանի տարածքում, ընկած գետին
10.				ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	գ. մ.	Z	ընկած դպրոցի բակում
11.				ԽԱՉՔԱՐ	11-րդ դ.	գ. մ.	Z	ընկած դպրոցի բակում
12.				ԽԱՉՔԱՐ	1286 թ.	գ. մ.	Z	ընկած դպրոցի բակում կտրված
13.				ԽԱՉՔԱՐ՝ ԱՄԻՐԻ	16-17-րդ դդ.	գ. մ.	Z	դպրոցում ստորին մասը կտրված
14.				ՀՈՒՇԱՐԶԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1985 թ.	գ. մ.	S	հեղ.՝ Է. Թադևոսյան
15.				ՔԱՐԱՅՐ-ԿԱԳԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ «ՓԻԼՔԱՀԱՍ»	մթա 3-1 հզմ, 10-17-րդ դդ.	1 կմ հս	S	Արփա գետի կիճում, Ջերմուկ քաղաքից 2,5 կմ հվ, Վայք-Ջերմուկ հին ավտոճանապարհից ձախ
	15.1.			քարայր-կացարան	10-17-րդ դդ.		S	
	15.2.			քարայր-կացարան	10-17-րդ դդ.		S	աղբյուրով

15.3.		քարայր-կացարան	10-17-րդ դդ.		Տխաչքարերով
15.4.		քարայր-կացարան	10-17-րդ դդ.		Տ
15.5.		վիշապաքար	մթա 3-1 հզմ		Հաղբյուրով քարայր-կացարանի մուտքի մոտ

9.3. Վայք քաղաք

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ	ք. մ.	Հ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	16-20-րդ դդ.	հս-աե մասում	Տ	գործող գերեզմանոցի հին հատվածն է
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	
4.				ԽԱՉՔԱՐ	1222 թ.	աե մասում	Հ	Վայք-Զերմուկ ճանապարհի ձախ կողմում, կանգնեցված գետնին, պատվիրատու Շապուհ
5.				ԽԱՉՔԱՐ՝ ԱԼԱՄՇԱՏԻ	1251 թ.		Հ	Վայքի ենթաշրջանի մուտքի մոտ, քաղաք մտնող ճանապարհի աջ կողմում
6.				ԽԱՉՔԱՐ	1541 թ.		Հ	Վայք տանող ճանապարհի աջ կողմում, ընկած գետնին, երկատված, վերին աջ քառորդը չի պահպանվել
7.				ԽԱՉՔԱՐ	16-րդ դ.		Հ	Վայքի ենթաշրջանի մուտքի մոտ, քաղաք մտնող ճանապարհի աջ կողմում, եղծված արձանագրությամբ
8.				ԿԱՍՈՒՐԶ. ՊԱՍԿԵՎԻՉԻ ԿԱՍՈՒՐԶԸ	17-րդ դ.	1 կմ ամ	Տ	Արփա գետի վրա վրնրգ.՝ 1827 թ. Պասկևիչի կողմից

9.4. Ագարակաձոր գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	9-րդ դ.	1,5 կմ հվ-աե	Հ	
	1.1.			գյուղատեղի «Անապատ»	9-15-րդ դդ.	1,5 կմ հվ-աե	Տ	ամրոցի հվ ստորոտին
	1.2.			մատուռ «Անապատ»	13-14-րդ դդ., 19-րդ դ.		Տ	վրկնգ.՝ 1960 թ.
	1.3.			գերեզմանոց	12-14-րդ դդ.		Տ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-10-րդ դդ.	9,5 կմ հվ	Տ	Գանձակ գյուղատեղի տանող ճանապարհի աջ կողմում
	2.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	եզրագոտին ջարդոտված
	2.2.			խաչքար	10-րդ դ.		Հ	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-17-րդ դդ.	հվ-աե մասում	Տ	գյուղի եզրին, ջրի մագիստրալի մոտ
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-15-րդ դդ.	2 կմ աե	Տ	Արփա գետի ափին, Բարձունքի վրա
	4.1.			խաչքար՝ Մարկոսի, Վարդի և Միրի	1281 թ.		Հ	
	4.2.			խաչքար	1303 թ.		Հ	
	4.3.			խաչքար	1456 թ.		Հ	

5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ԲՈՒՆՐԱԲԵՐԴ	16-20-րդ դդ.	10 կմ հվ	Տնախկին Բոլորաբերդ գյուղն է՝ ապարնակեցված 1960-ական թթ.
5.1.		Եկեղեցի Թուխ Մանուկ	18-րդ դ.		Տ
	5.1.1	խաչքար	1572 թ.		Հագուցված հվ պատին, մուտքից ձախ
	5.1.2	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հհենած հվ պատին, երկատված
	5.1.3	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հագուցված հվ պատին, արտաքուստ
	5.1.4	խաչքար	17-րդ դ.		Հագուցված հվ պատին, արտաքուստ
5.2.		գերեզմանոց	10-16-րդ դդ.		Տգյուղատեղիի հվ-ամ եզրին
5.3.		խաչքար	1551 թ.		Հգյուղատեղիի հս կողմում, Ագարակաձոր տանող ճանապարհի ձախ կողմում, կանգնեցված գետնին
6.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ԳԱՆՁԱԿ (ՆՈՐԻՔ, ԷՆԳԻՋԱ)	13-20-րդ դդ.	12 կմ հվ-ամ	ՀԳնիշիկ տանող ճանապարհից ձախ, Գնիշիկից 3-4 կմ հս-աե, նախկին Գանձակ գյուղն է՝ ապարնակեցված 1970-ական թթ.
6.1.		Եկեղեցի	19-րդ դ.		Տգյուղատեղիի կնտ-ում
	6.1.1	խաչքար՝ Խորամփաշու	13-14-րդ դդ.		Հագուցված հս ավանդատան մուտքից աջ, ստորին մասն ու ձախ եզրը կտրված պատվիրատու՝ Հովսեփ
	6.1.2	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հագուցված հս ավանդատան մուտքից վեր, հորիզոնական դիրքով, արձանագիր
	6.1.3	խաչքար	1587 թ.		Հագուցված եկեղեցու բեմին, 5 խաչքարերից ձախից 4-րդը
	6.1.4	խաչքար Էլադեսի	1597 թ.		Հեկեղեցու բեմին
	6.1.5	խաչքար	16-րդ դ.		Հագուցված եկեղեցու բեմին, 5 խաչքարերից ձախից 3-րդը, արձանագիր, ստորին մասը չի պահպանվել
	6.1.6	խաչքար	16-րդ դ.		Հագուցված եկեղեցու բեմին, 5 խաչքարերից ձախից 2-րդը, արձանագիր, ստորին մասը կտրված
	6.1.7	խաչքար՝ Փիրիջանի	16-րդ դ.		Հագուցված հվ ավանդատան մուտքից ձախ
	6.1.8	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հագուցված հվ պատին, արտաքուստ, արձանագիր
	6.1.9	տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տեկեղեցու հվ պատի մոտ
6.2.		գերեզմանոց	10-17-րդ դդ.		Տգյուղատեղիի հս-աե եզրին, բլրալանջին
	6.2.1	խաչքար	1085 թ.		Հընկած գետնին, վերին ձախ անկյունը կտրված
	6.2.2	խաչքար՝ Մաթի	13-րդ դ.		Հընկած գետնին, եզրերը կտրատված
	6.2.3	խաչքար	1222 թ.		Հընկած գետնին, պահպանվել է ստորին մասը
	6.2.4	խաչքար	1242 թ.		Հընկած գետնին, վերին եզրը ջարդված
6.3.		գերեզմանոց	10-20-րդ դդ.		Տգյուղատեղիի հվ եզրին, Գնիշիկ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
6.4.		խաչքար	10-րդ դ.		Հհենած ավերակ տներից մեկի պատին
6.5.		մատուռ	10-13-րդ դդ.		Տգյուղատեղիից 0,5 կմ ամ
7.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ՎԱՐԴԱԲԼՈՒՐ	13-18-րդ դդ.	12-14 կմ հվ	ՏԲոլորաբերդից 2 կմ հվ, Վարդաբլուր լեռան լանջին
7.1.		Եկեղեցի	1740 թ.		Տ
7.2.		գերեզմանոց	17-18-րդ դդ.		Տեկեղեցու շուրջը

8.			ԴԱՍԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ամ մասում	Հ	
9.			ԵԿԵՂԵՅԻ	17-րդ դ.	հս-աե մասում	Տ	ծիրանի այգիների մեջ
9.1.			խաչքար	1461 թ.		Հ	բեմին
9.2.			խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ամ պատի տակ, երկատված
10.			ԿԱՄՈՒՐԶ ԴԱԴԱԼԻ	13-րդ դ.	2,5 կմ ամ	Հ	Արփա գետի վրա վրնրգ.՝ 1957 թ.
11.			ԶԻԹՆԱՆ	18-19-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	
12.			ՄԱՏՈՒՌ	1605 թ.	9,5 կմ հվ	Տ	Գանձակ գյուղատեղի տանող ճանապարհից աջ, բլրի վրա
12.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	10 մ հս, ընկած գետնին
12.2.			խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում պահպանվել է միջին մասը
12.3.			գերեզմանոց	10-19-րդ դդ.		Հ	մատուռի շուրջը

9.5. Ազատեկ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 1 հզմ, 19-րդ դ.	1,5 կմ հվ	Հ	
1.1.				մատուռ ս. Վարվառա	19-րդ դ.		Տ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-20-րդ դդ.	հվ-ամ մասում		գյուղի եզրի սարալանջի ստորոտին
2.1.				խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	գերեզմանոցի հվ եզրին, ընկած գետնին
2.2.				խաչքար	1521 թ.		Հ	կանգնեցված գետնին, ստորին մասը կտրված պատվիրատու՝ Զանիբեկ
2.3.				խաչքար Մերգազի և Ասամզատի	16-17-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված որպես պատվանդան ծառայող ջրաղացի քարին, պատվիրատու՝ Միրեբեկ
3.				ԵԿԵՂԵՅԻ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ	17-րդ դ.	գ. մ.	Տ	վրկնգ.՝ 1830-ական թթ.
4.				ԽԱԶՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	գյուղի գերեզմանոցից 150 մ հս, կանգնեցված Թորգոմ Ղազարյանի գոմի մոտ, ցանկապատին կից, ստորին մասը կտրված
5.				ԽԱԶՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	գյուղի գերեզմանոցից 150 մ հս, կանգնեցված Թորգոմ Ղազարյանի գոմի մոտ, ցանկապատին կից
6.				ԽԱԶՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	գյուղի գերեզմանոցից 150 մ հս, կանգնեցված Թորգոմ Ղազարյանի գոմի մոտ, ցանկապատին կից, ստորին մասը կտրված
7.				ԽԱԶՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	կանգնեցված պատվանդանին, արձանագիր, «Փոքր սուրբ» կոչվող մատուռի հս պատի տակ, ներքուստ
8.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՀԱԿՈԲ (ՄԵԾ ՍՈՒՐԲ)	1623 թ.	2 կմ ամ	Տ	
8.1.				տապանաքար Շաքարբեկի	1623 թ.		Տ	մատուռի ներսում այս գերեզմանի վրա էլ կառուցվել է մատուռը

9.6. Աղավնաձոր գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	5-6 կմ հս-աե	Հ	
1.1.				բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	
1.2.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	10-14-րդ դդ.	2 կմ հս	Տ	լեռան գագաթի տափարակին և նրան հարող լանջերին
2.1.				գերեզմանոց	10-14-րդ դդ.		Տ	
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԱՆՔԻ ՁՈՐ» («ՆԵՐՔԻՆ ՈՒԼԳՅՈՒՐ»)	9-14-րդ դդ.	4 կմ հս-ամ	Տ	Ռինդ և Աղավնաձոր գյուղերի միջև, Վերին Ուլգյուրից աե
3.1.				եկեղեցի և Աստվածածին	13-14-րդ դդ.		Հ	
3.2.				գերեզմանոց	10-14-րդ դդ.		Տ	եկեղեցու շուրջը
		3.2.1		խաչքար	մթա 2 հզմ, 1009 թ.		Հ	հվ-ամ կողմում: Նախնական նշանակությամբ՝ ցլակերպ վիշապ պատվիրատու՝ Սարգիս երեց
		3.2.2		խաչքար	մթա 2 հզմ, 1199 թ.		Հ	հվ-ամ կողմում: Նախնական նշանակությամբ՝ ցլակերպ վիշապ
		3.2.3		խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
		3.2.4		խաչքար	1263 թ.		Հ	եկեղեցուց աե, ընկած գետնին, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել, պատվիրատու՝ Հովհաննես
		3.2.5		խաչքար	1274 թ.		Հ	հենած եկեղեցու հս պատին պատվիրատու՝ Լիպարիտ
		3.2.6		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հենած եկեղեցու ամ պատին, վերնամասը թեքությամբ կտրված
		3.2.7		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հենած եկեղեցու աե պատին
		3.2.8		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցու ներսում, դրված հորիզոնական դիրքով
		3.2.9		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
4.				ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	հս-աե մասում	Հ	«Խաչի թիլ» վայրում, ավերակ շինության ներսում, աջ կողմը վնասված
5.				ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	5 կմ հս-ամ	Հ	«Ներքին Ուլգյուր» գյուղատեղիից 1 կմ աե, Ժայռախաչ
6.				ԽԱՉՔԱՐ	1564 թ.	գ. մ.	Հ	Արուս Հովհաննիսյանի տանը, ստորին մասը կտրված
7.				ԽԱՉՔԱՐ	16-րդ դ.	գ. մ.	Հ	Զուլալ Պետրոսյանի տան մոտ գտնվող և որպես մատուռ ծառայող կիսաքանդ շինության ներսում
8.				ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1947 թ.	գ. մ.	Տ	
9.				ՄԱՏՈՒՌ «ՀՈՐԿԱԽԱՉ»	10-12-րդ դդ.	հվ մասում	Տ	հվ եզրին, դաշտամիջյան ճանապարհից աջ
9.1.				խաչքար	10-12-րդ դդ.		Հ	

9.7. Աղնջաձոր գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ, 4-14- րդ դդ.	10 կմ հս	Հ	Սելիմի քարավանատնից հս-աե

1.1.	դամբարանատուն	մթա 2-1 հզմ		Հ	
1.2.	Քարավանատուն Սելիմի	1332 թ.		Հ	
2.	ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	11-13-րդ դդ., 14-րդ դ., 19-րդ դ.	2 կմ հս	S	Գեղարքունիք-Վայոց Ձոր հին քարավանային ճանապարհին, Սելիմի լեռնանցքի հվ ստորոտին
2.1.	գեղեզնիկ	11-13-րդ դդ.		S	աե մասում, ձորալանջին
2.2.	քարավանատուն	14-րդ դ.		Հ	հս մասում, միանավ
2.3.	կամուրջ	19-րդ դ.		S	հվ մասում
2.4.	կամուրջ	19-րդ դ.		S	հվ մասում
3.	ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՅԱՎԱՐ»	11-17-րդ դդ.	2 կմ հս-աե	S	
3.1.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	
4.	ԽԱՉՔԱՐ	10-րդ դ.	գ. մ.	Հ	Ս. Խուրդյանի տնամերձում, երկատված
5.	ԽԱՉՔԱՐ	11-րդ դ.	5 կմ ամ	Հ	խնձորի այգիների մեջ, կանգնեցված գլխավայր

9.8. Արենի գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	9 կմ հվ-ամ	Հ	«Ամաղու» գյուղատեղիից 1 կմ հվ-ամ
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՄԱՂՈՒ» («ՎԵՐԻՆ ԱՄԱՂՈՒ»)	10-20-րդ դդ.	8 կմ հվ	S	Գնիշիկ գետի ձախ ափին, Բարձրաղի, Մարդաղ լեռան լանջին
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՌՓԱ»	8-17-րդ դդ.	աե մասում	Հ	Արփա գետի ձախ ափին
	3.1.			եկեղեցի ա. Աստվածածին	1321 թ.		Հ	ճարտ.՝ Մոմիկ, պատվիրատու՝ Սյունյաց եպիսկոպոս Հովհաննես վրկնգ. 1967-1969թթ. վրկնգ. ճարտ. Շ. Ազատյան, Յու. Թամանյան
		3.1.1		խաչքար՝ Գրիգորի	1191 թ.		Հ	եկեղեցու ներսում վերնամասը չի պահպանվել
	3.2.			գավիթ	14-րդ դ.		Հ	
		3.2.1		խաչքար	1559 թ.		Հ	հենած ամ պատին, ստորին մասը չի պահպանվել, կազմող՝ Ակոբ պատվիրատու՝ Մելիքբեկ
		3.2.2		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	հենած ամ պատին, ստորին մասը չի պահպանվել, կազմող՝ Ակոբ պատվիրատու՝ Մեհրապ
	3.3.			գեղեզնիկ	8-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու շուրջը
		3.3.1		խաչքար	8-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս-աե, 3 խաչքարերից կենտրոնինը
		3.3.2		խաչքար	8-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս-աե, 3 խաչքարերից ձախակողմյանը, կենտրոնից ճաքած
		3.3.3		խաչքար	8-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց հս-աե, 3 խաչքարերից աջակողմյանը
		3.3.4		խաչքար	9-րդ դ.		Հ	գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
		3.3.5		խաչքար	1341 թ.		Հ	եկեղեցուց ամ, պատվանդանին, պատվիրատու՝ Մխիթար
		3.3.6		խաչքար	1546 թ.		Հ	եկեղեցուց հս, երկատված, պատվանդանին
		3.3.7		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցուց աե, պատվանդանին
		3.3.8		տապանաքար	16-րդ դ.		S	եկեղեցուց հս-ամ, խիստ քայքայված
		3.3.9		տապանաքար	16-17-րդ դդ.		S	եկեղեցուց հս-աե, եղծված արձանագրությամբ

	3.3.10	տապանաքար՝ Թադոսի	1672 թ.		Տեկեղեցուց հս-աե
	3.3.11	տապանաքար՝ Ծատուրի	1708 թ.		Տգերեզմանոցի հվ մասում, տեղահանված
4.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	անտիկ	ամ մասում	Հ
5.		ԵԿԵՂԵՅԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ	13-17-րդ դդ.	3 կմ ամ	Տբլրի վրա, ավերված
6.		ԽԱՉՔԱՐ	1303 թ.	հվ-ամ մասում	Հ«Վարդապետի հողեր» վայրում, գինու գործարանի շինման 3 խաչքարերից կենտրոնինը
7.		ԽԱՉՔԱՐ	14-րդ դ.	հվ-ամ մասում	Հ«Վարդապետի հողեր» վայրում, գինու գործարանի շինման 3 խաչքարերից աջակողմյանը
8.		ԽԱՉՔԱՐ	14-րդ դ.	հվ-ամ մասում	Հ«Վարդապետի հողեր» վայրում, գինու գործարանի շինման 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
9.		ԿԱՍՈՒՐՋ	13-րդ դ.	հս-աե մասում	ՀԱրփա գետի վրա, հեկ-ի մոտ պատվիրատու՝ այունյաց իշխան Տարսայիժ Օրբելյան
10.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1969 թ.	կնտ	Տ
11.		ՔԱՐԱՆՁԱՎ. ՄԱԳԵԼԱՆԻ ՔԱՐԱՆՁԱՎԸ		3 կմ աե	Տկարստային քարանձավ Ուփի ձորում՝ Նորավանքի ձոր տանող ճանապարհի 2-րդ կմ-ի մոտ

9.8.1. Ամաղու գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ՆՈՐԱՎԱՆՔ» (ԱՄԱՂՈՒԻ ՆՈՐԱՎԱՆՔ)	12-17-րդ դդ.	3 կմ հվ-աե	Հ	Գնիշիկ գետի աջ ափին
	1.1.			եկեղեցի ու Աստվածածին (Բուրթելաշեն)	1339 թ.		Հ	համալիրից հվ-աե
		1.1.1		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	եկեղեցու 1-ին հարկում, արձանագիր
		1.1.2		խաչքար՝ Թադենի, Սաղունի	14-րդ դ.		Հ	ազուցված աե պատին, արտաքուստ
		1.1.3		խաչքար Բուդտայի	1318 թ.		Հ	եկեղեցու ներսում, վերին աջ և ստորին մասերը կոտրված, պատվիրատու՝ Բուրթել Օրբելյան
		1.1.4		խաչքար Մոմիկի	1333 թ.		Հ	եկեղեցու ներսում
		1.1.5		խաչքար	1432 թ.		Հ	Բուրթելաշեն եկեղեցու 2-րդ հարկում, հենած ամ պատին, երկատված
		1.1.6		տապանաքար՝ Վրթանես քահանայի	1348 թ.		Հ	ներսում
	1.2.			եկեղեցի ու Կարապետ	1216-1223 թթ.		Հ	համալիրի հս-ամ կողմում
		1.2.1		խաչքար՝ տեր Գրիգորի	13-րդ դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, պատուհանից ձախ, արտաքուստ
		1.2.2		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, պատուհանից վեր, արտաքուստ, արձանագիր
		1.2.3		խաչքար՝ Յուսուփի	13-րդ դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, պատուհանից աջ, արտաքուստ
		1.2.4		խաչքար՝ Ազիզի	1221 թ.		Հ	ազուցված հս-աե ավանդատան մուտքից վեր

	1.2.5	խաչքար՝ Հովհաննեսի	1277 թ.		Հիննաձ հս պատին, գլխիվայր, ներքուստ, ստորին աջ անկյունը կտրված
1.3.		գավիթ. ս. Կարապետ եկեղեցու գավիթը	13-րդ դ.		Հ
	1.3.1	խաչքար	9-10- րդ դդ.		Հիննաձ հվ պատին, որմնասյանը, անկյունները ջարդոտված
	1.3.2	խաչքար	10-րդ դ.		Հագուցված հս պատին, արտաքուստ, երկատված
	1.3.3	խաչքար	12-րդ դ.		Հագուցված ամ պատին, մուտքից ձախ, վերին աջ անկյունը կտրված
	1.3.4	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված ամ պատին, ներքուստ, արձանագիր
	1.3.5	խաչքար Սարգսի	13-րդ դ.		Հագուցված գավթի հս որմնասյանը
	1.3.6	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված հս պատին, ներքուստ
	1.3.7	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված հս պատին, արտաքուստ, խիստ հողմահարված
	1.3.8	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված ամ միջնորմին, դրված խարսխի վրա
	1.3.9	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված հս միջնորմին, դրված խարսխի վրա
	1.3.10	խաչքար	13-րդ դ.		Հիննաձ հվ պատին, երկատված, վերին աջ մասը չի պահպանվել
	1.3.11	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված ամ միջնորմին, դրված խարսխի վրա
	1.3.12	խաչքար	13-րդ դ.		Հագուցված հվ միջնորմի սյուներից մեկին, վերին աջ անկյունը կտրված
	1.3.13	խաչքար՝ Շարաֆի	1233 թ.		Հագուցված ամ պատին, արտաքուստ, մուտքից աջ
	1.3.14	խաչքար	1240 թ.		Հներսում, ամ պատի տակ, ընդհանուր պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	1.3.15	խաչքար՝ Բալապանի	1258 թ.		Հագուցված ամ պատին, պատուհանի կողին, ներքուստ, պատվիրատու՝ Փախրադդա
	1.3.16	խաչքար՝ Բուրթել իշխանի	1261 թ.		Հգավթի ներսում, աե պատի մոտ
	1.3.17	խաչքար՝ Թամթայի	1261 թ.		Հներսում, ամ պատի տակ, ընդհանուր պատվանդանին կանգնած զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, պատվիրատու՝ Բուրթել իշխան
	1.3.18	խաչքար՝ Դեղի	1269 թ.		Հագուցված հս միջնորմին, դրված խարսխի վրա
	1.3.19	խաչքար՝ Ափսի	1285 թ.		Հներսում, ընկած, երկատված պատվիրատու՝ Կուկոր
	1.3.20	խաչքար՝ Փակլայի	1285 թ.		Հներսում, ընկած գետնին պատվիրատու՝ Կուկոր
	1.3.21	խաչքար՝ Սարգսի	1332 թ.		Հներսում
	1.3.22	խաչքար՝ տեր Ստեփանոսի գավակաց	14- 15-րդ դդ.		Հագուցված ամ պատին, մուտքից վեր, արտաքուստ
	1.3.23	խաչքար՝ տեր Ստեփանոսի	14- 15-րդ դդ.		Հագուցված ամ պատին, մուտքից վեր, արտաքուստ, վերնամասը չի պահպանվել

	1.3.24	խաչքար՝ Առաքել եպիսկոպոսի	1569 թ.		Հներսում, վերնամասը կոտրված, կազմող՝ Ակոբ
	1.3.25	տապանաքար Թամթայի	13-րդ դ.		Հներսում, ան կողմում
	1.3.26	տապանաքար՝ իշխանաց իշխան Էլիկումի	1253 թ.		Հներսում, ան կողմում
	1.3.27	տապանաքար՝ Սյունյաց Ստեփանոս եպիսկոպոսի	1260 թ.		Հներսում, ան կողմում
	1.3.28	տապանաքար՝ Իվանեի	1260 թ.		Հներսում, ան կողմում
	1.3.29	տապանաքար՝ Փախրադոլայի	1260-1262 թթ.		Հներսում, ան մասում
	1.3.30	տապանաքար՝ Ասիայի	1263 թ.		Հներսում, ան կողմում
	1.3.31	տապանաքար՝ Նաթելի	1294 թ.		Հներսում, կնտ-ում
	1.3.32	տապանաքար՝ Զուլուկի	1295 թ.		Հներսում, կնտ-ում, ճեղքված
	1.3.33	տապանաքար՝ Սյունյաց Սարգիս եպիսկոպոսի	1298 թ.		Հներսում, հվ մուտքի մոտ
	1.3.34	տապանաքար՝ Իվանեի	14-րդ դ.		Հներսում, ան կողմում, Չեսար Օրբելյանի որդու տապանաքարն է
	1.3.35	տապանաքար՝ Ստեփանոս Օրբելյանի (Սյունյաց մետրապոլիտ Ստեփանոս)	1303 թ.		Հներսում, ամ կողմում
	1.3.36	տապանաքար՝ Սյունյաց Գրիգոր եպիսկոպոսի	1305 թ.		Հիվ մուտքի մոտ
	1.3.37	տապանաքար՝ Եղիայի	1320 թ.		Համ մուտքի մոտ, դրսում
	1.3.38	տապանաքար՝ Օրբել Հովհաննեսի	1324 թ.		Հներսում, ամ կողմում
	1.3.39.	տապանաքար՝ ոմն սարկավագի	1409 թ.		Հներսում, ամ մուտքի դիմաց
1.4.		դամբարան Սմբատ իշխանի (եկեղեցի ա. Գրիգոր)	1275 թ.		Հս. Կարապետ եկեղեցու հս կողմում, ճարտ.՝ Սիրանես
	1.4.1	խաչքար	1271 թ.		Հագուցված ան պատին, մուտքից վեր պատվիրատու՝ Ազատշահ
	1.4.2	տապանաքար՝ Սմբատ Օրբելյանի	1273 թ.		Հբեմի առջև դրված տապանաքարերի շարքում
	1.4.3	տապանաքար՝ Տարսայիճ Օրբելյանի	1289 թ.		Հբեմի առջև դրված տապանաքարերի շարքում, պատմիչ Ստեփանոս Օրբելյանի հոր տապանաքարն է
	1.4.4	տապանաքար՝ Փախրադոլայի	1296 թ.		Հիվ պատի տակ, տապանաքարերի 1-ին շարքում Տարսայիճ Օրբելյանի որդու, պատմիչ Ստեփանոս Օրբելյանի կրտսեր եղբոր տապանաքարն է
	1.4.5	տապանաքար՝ Մինա խաթունի	1298 թ.		Հտապանաքարերի 2-րդ շարքում, Տարսայիճ Օրբելյանի կնոջ տապանաքարն է
	1.4.6	տապանաքար՝ Էլիկումի	1300 թ.		Հբեմի առջև դրված տապանաքարերի շարքում, Տարսայիճ Օրբելյանի ավագ որդու տապանաքարն է
	1.4.7	տապանաքար՝ Թամթա խաթունի	1312 թ.		Հտապանաքարերի 2-րդ շարքում, իշխանաց իշխան Բուրթելի մոր տապանաքարն է
	1.4.8	տապանաքար՝ Պուղտայի	1318 թ.		Հտապանաքարերի 2-րդ շարքում, իշխանաց իշխան Բուրթելի փոքր եղբոր տապանաքարն է

1.5.		գերեզմանոց	10-14-րդ դդ.	Հ	
	1.5.1	խաչքար	10-րդ դ.	Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց 10 մ աե, ընկած գետնին
	1.5.2	խաչքար	11-րդ դ.	Հ	հենած Բուրթելաշեն եկեղեցու ամ պատին, եզրերը կոտրատված
	1.5.3	խաչքար՝ Գորգ Զարլի	1114 թ.	Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց աե, ընկած քարաբեկորների մեջ
	1.5.4	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	Բուրթելաշեն եկեղեցուց 25 մ հս, ընկած գետնին, արձանագիր, վերնամասը կոտրված
	1.5.5	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	Բուրթելաշեն եկեղեցուց 10 մ հս-աե, հենած պարսպին, վերնամասը ջարդոտված
1.6.		բնակելի և տնտեսական շինություններ	11-14-րդ դդ.	Հ	
1.7.		մատուռ	11-13-րդ դդ.	Հ	Նորավանքից 0,3 կմ աե
1.8.		մատուռ Փոկաս Հայրապետի	11-րդ դ.	Հ	պարսպից դուրս, համալիրի աե կողմում
1.9.		իջևանատուն (հյուրատուն)	1273-1290 թթ.	Հ	համալիրի պարսպից դուրս, Փոկաս հայրապետի մատուռից հս-ամ պատվիրատու՝ Տարապիճ Օրբելյան, Մարգիս եպիսկոպոս
	1.9.1	խաչքար	11-րդ դ.	Հ	ազուցված հս պատին, ներքուստ
	1.9.2	խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	ազուցված աե պատուհանի վերնամասում, ներքուստ, արձանագիր
	1.9.3	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ազուցված հվ պատին, ներքուստ, կրում է հյուրատան կառուցման արձանագրությունը (28 տող)
1.10.		պարիսպ	17-18-րդ դդ.	Հ	

9.9. Արին գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8.	9
1.				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ «ԲԱԶԱՐԻՆԱՆԱ»	քարի դար	2 կմ ամ	Հ	
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ՍՈՒԼԹԱՆ ՔԱՀԱՄԻ»	մթա 3-2 հզմ	2,5 կմ ամ	Հ	
3.				ՄԱՏՈՒՌ	13-14-րդ դդ.	2,5 կմ հս-ամ	Տ	«Նավեր» հանդամասում

9.10. Արտաբույնք գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՅ ՍՄԲԱՏԱԲԵՐԴ	10-14-րդ դդ.	750 մ հվ-աե	Հ	
	1.1.			գերեզմանոց	13-14-րդ դդ.		Հ	Սմբատաբերդ տանող ճանապարհին
2.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	19-րդ դ. վրջ	գ. մ.	Հ	Արփենիկ Շահգալդյանի

3.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-20-րդ դդ.	գ. մ.	S	թեք սարալանջին, դեպի «Չըրի Ժամատուն» տանող ճանապարհին, գերեզմանոցի խաչքարերից և տապանաքարերից օգտագործված են տարածքում 1975 թ. տեղացիների կողմից կառուցված և Աստվածածին եկեղեցու շինարարության համար
3.1.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ազուցված եկեղեցու և պատին, մուտքից ձախ
3.2.			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ազուցված եկեղեցու և պատին, ներքուստ
3.3.			խաչքար	1054 թ.		Z	գլխավայր ազուցված եկեղեցու հս պատին, ներքուստ
3.4.			խաչքար	11-րդ դ.		Z	ընկած գետնին, ստորին աջ անկյունը կտրված
3.5.			խաչքար	11-12-րդ դդ.		Z	ազուցված գյուղամիջյան և Աստվածածին եկեղեցու և պատին, ներքուստ, վերնամասը չի պահպանվել, արձանագիր
3.6.			խաչքար	1289 թ.		Z	ընկած գետնին
3.7.			խաչքար	1305 թ.		Z	եկեղեցուց հս-աե, ընկած գետնին
3.8.			խաչքար	16-րդ դ.		Z	
3.9.			խաչքար	17-րդ դ.		Z	եկեղեցուց ամ, ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել
4.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-13-րդ դդ.	հվ-ամ մասում	S	գյուղի հվ-ամ եզրին, գործող գերեզմանոցի հվ մասում
4.1.			խաչքար	10-11-րդ դդ.		Z	կանգնեցված գետնին
4.2.			մատուռ	19-րդ դ.		S	
5.			ԵԿԵՂԵՑԻ	11-12-րդ դդ.	2 կմ հս	S	բարձր սարահարթի վրա
5.1.			գերեզմանոց	11-13-րդ դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
6.			ՀՈՒՇԱՐԶԱՆ՝ ԱՎԱՐԱՅՐԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏՈՒՄ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1977 թ.	գ. մ.	S	քանդ.՝ Վ. Եղյան
7.			ՄԱՏՈՒՌ	վրկնգ.՝ 20-րդ դ.	աե մասում	S	աե եզրին, ջրաղացներ տանող կամրջից 150 մ աե, այգիների մեջ
8.			ՄԱՏՈՒՌ «ՉԸՐԻ ԺԱՄԱՏՈՒՆ»	14-րդ դ.	1 կմ ամ	Z	«Չըրի» ձորում, սարալանջին
9.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՑԱՂԱՑ ՔԱՐ (ՑԱԽԱՑ ՔԱՐ, ՂՈՇԱՎԱՆՔ)	9-14-րդ դդ.	6 կմ հս-աե	Z	
9.1.			եկեղեցի և Աստվածածին	10-րդ դ.		Z	համալիրի ամ-յան կառույցների խմբում, գրեթե ավոր եկեղեցի
9.2.			եկեղեցի և Առաքելոց	13-րդ դ. սկզբ		Z	և Աստվածածին եկեղեցու աե կողմում
	9.2.1		տապանաքար՝ Խաթու Մղիքի	1345 թ.		Z	
9.3.			եկեղեցի և Նշան (տապանատուն)	1041 թ.		Z	և Կարապետ եկեղեցուց հս-աե, երկհարկ պատվիրատու՝ վանքի առաջնորդ Վարդիկ
9.4.			եկեղեցի և Հովհաննես	989 թ.		Z	համալիրի ամ-յան կառույցների հվ-ամ մասում
	9.4.1		գավիթ	13-րդ դ.		Z	
		9.4.1.1.	խաչքար՝ Սիրաշահի	1244 թ.		Z	
		9.4.1.2.	խաչքար՝ Փաշաբեկի	1456 թ.		Z	
		9.4.1.3.	խաչքար՝ Ծատուրի	1460 թ.		Z	

		9.4.1.4.	խաչքար՝ Մեհրիկի	1464 թ.		Հ	
		9.4.1.5.	խաչքար՝ Վասակի	1479 թ.		Հ	
		9.4.1.6.	խաչքար՝ Թամաքի	15-րդ դ.		Հ	
		9.4.1.7.	խաչքար՝ Ստեփանոսի	1555 թ.		Հ	
		9.4. 1.8	տապանաքար՝ Լիպարիտի	1281 թ.		Հ	
		9.4.1.9.	տապանաքար՝ Էսուկանի	1301 թ.		Հ	
		9.4.1.10	տապանաքար՝ Բարսեղ քահանայի	1433 թ.		Հ	
		9.4.1.11	տապանաքար՝ Դետի	1446 թ.		Հ	
		9.4.1.12	տապանաքար՝ Խոշիշի	1460 թ.		Հ	
		9.4.1.13	տապանաքար՝ Գոնցայի	1467 թ.		Հ	
		9.4.1.14	տապանաքար՝ Թումայի	1473 թ.		Հ	
		9.4.1.15	տապանաքար Խաչատուր քահանայի	1496 թ.		Հ	
		9.4.1.16	տապանաքար՝ Գրիգոր եպիսկոպոսի	1510 թ.		Հ	
	9.4.2		խաչքար՝ Սմայատի	1219 թ.		Հ	եկեղեցու պուրհաքար
	9.4.3		խաչքար՝ Թանկողիլի	1499 թ.		Հ	եկեղեցու պուրհաքար
9.5.			եկեղեցի և Կարապետ	1041 թ.		Հ	համալիրի առ-յան կառույցների հս մասում, պատվիրատու՝ վանքի առաջնորդ Վարդիկ
9.6.			մատուռ (մատուռ- եկեղեցի)	13-րդ դ.		Հ	կառուցված համալիրի դարպասի վրա
9.7.			բնակելի և տնտեսական շինություններ	13-14-րդ դդ.		Հ	համալիրի առ-յան կառույցների խմբում
9.8.			պարիսպ	10-11-րդ դդ.		Հ	
9.9.			գերեզմանոց	10-14-րդ դդ.		Հ	համալիրի առ մասում
	9.9.1		խաչքար	977 թ.		Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց հվ-առ եզրերը ջարդոտված
	9.9.2		խաչքար	983 թ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցուց 10 մ առ, ընկած գետնին, արձանագրու-թյունն՝ եղծված
	9.9.3		խաչքար	10-րդ դ.		Հ	գմբեթավոր եկեղեցուց 50 մ հվ, ընկած գետնին
	9.9.4		խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցուց 15 մ առ, ընկած գետնին, երկատված
	9.9.5		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց 30 մ հվ
	9.9.6		խաչքար՝ Սարգսի	1023 թ.		Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց 50 մ հվ, ընկած գետնին
	9.9.7		խաչքար՝ Թեոդորոսի	1040 թ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցուց 10 մ հվ, ընկած գետնին
	9.9.8		խաչքար	1041 թ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցու առ ճակատին, կրկնակի կամարով ձևավորված խորշի 2 կողմերում
	9.9.9		խաչքար	1041 թ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցու առ ճակատին, կրկնակի կամարով ձևավորված խորշի 2 կողմերում
	9.9.10		խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ա. Կարապետ եկեղեցուց 25 մ հվ, եղծված արձանագրությամբ
	9.9.11		խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ա. Հովհաննես եկեղեցուց 200 մ հվ, հենած քարաբեկորներին, վերնամասը չի պահպանվել

		9.9.12		խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց 10 մ հվ, պատվանդանին, գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
		9.9.13		խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց 10 մ հվ, պատվանդանին, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
		9.9.14		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց հվ, ընկած գետնին
		9.9.15		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	ագուցված ու. Կարապետ եկեղեցու հս պատին, արտաքուստ
		9.9.16		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցու գավթում, ստորին մասը կոտրված
		9.9.17		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց 50 մ հվ, հենած քարաբեկորներին
		9.9.18		խաչքար՝ Գրիգոր քահանայի	1151 թ.		Հ	կանգնեցված ու. Հովհաննես եկեղեցու գավթի ամ պատի տակ
		9.9.19		խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ագուցված ու. Կարապետ եկեղեցու հս պատին, արտաքուստ
		9.9.20		խաչքար	12-րդ դ.		Հ	կանգնեցված ցածրիկ պատվանդանին
		9.9.21		խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցուց 25 մ հվ, ընկած գետնին
		9.9.22		խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցուց 15 մ աե, ընկած գետնին, խիստ հողմահարված
		9.9.23		խաչքար՝ Սարգսի	12-13-րդ դդ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց հվ, ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել
		9.9.24		խաչքար՝ Բարդուղիմեոսի	1211 թ.		Հ	
		9.9.25		խաչքար	1215 թ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցու գավթում, կոտրված
		9.9.26		խաչքար՝ Վասակի	1220 թ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց հվ
		9.9.27		խաչքար	1273 թ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցու ամ պատի տակ, մուտքից աջ
		9.9.28		խաչքար	1274 թ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց 2 մ հվ, պատվանդանին, երկատված, վերին մասն ընկած պատվանդանի կողքին
		9.9.29		խաչքար՝ Թաթևոսի	1275 թ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց հվ
		9.9.30		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	գմբեթավոր եկեղեցուց 10 մ հս-աե, ընկած գետնին
		9.9.31		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց 2 մ հվ-ամ
		9.9.32		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցուց 15 մ աե, թեքությամբ խրված հողի մեջ, ստորին մասը կոտրված
		9.9.33		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ու. Կարապետ եկեղեցուց հվ, ընկած իր պատվանդանի մոտ, պատվանդանն արձանագիր
		9.9.34		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցուց 300 մ հվ, խրված հողի մեջ
		9.9.35		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	գմբեթավոր եկեղեցուց 10 մ հվ-աե, ընկած գետնին
		9.9.36		խաչքար՝ Մարիամի	1464 թ.		Հ	միջանցք-դարպասի մոտ
		9.9.37		խաչքար՝ Մանուշակի	1559 թ.		Հ	միջանցք-դարպասի մոտ
		9.9.38		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ու. Հովհաննես եկեղեցուց 10 մ ամ, օժանդակ շինության ներսում

9.11. Արտական գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	9-16-րդ դդ.	0,6 կմ հս	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհի աջ կողմում
	1.1.			խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին

	1.2.		խաչքար	11- րդ դ.		Հ	կանգնեցված գետնին, քարերով ամրացված
2.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԴԱՍՐՉԼԱՐ» («ԴԱՐԲՆ», ԴԵՐԲ)	15- 17- րդ դդ.	6 կմ հս-աե	S	Արփայի ձախ վտակ Դարբ գետի ձախ ափին պատմական Դարբն և ԴԵՐբ գյուղերի տարածքն է՝ լքված՝ 1920-ական թթ.
	2.1.		գերեզմանոց	15- 17- րդ դդ.		S	գյուղատեղիի հս մասում, բլրալանջին
	2.1.1		խաչքար	15- րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, խիստ մամռապատ
	2.1.2		տապանաքար	16- 17- րդ դդ.		S	հս կողի անկյունը կոտրված
	2.1.3		տապանաքար	16- 17- րդ դդ.		S	ստորին մասը կոտրված
	2.1.4		տապանաքար	16- 17- րդ դդ.		S	ստորին անկյունները կոտրված
3.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄԱՐԱԹՈՒԶ»	10- 18- րդ դդ.	3 կմ աե	S	
	3.1.		եկեղեցի	10- րդ դ.		Հ	ավերված՝ 1936-1937 թթ.
	3.1.1		խաչքար՝ Տպղելի	1324 թ.		Հ	ազուցված եկեղեցու մասամբ պահպանված հվ պատին՝ հորիզոնական դիրքով
	3.2.		գերեզմանոց	10- 18- րդ դդ.		S	գյուղատեղիի հս եզրին
	3.2.1		խաչքար	10- 11- րդ դդ.		Հ	եկեղեցու ավերակներից 10 մ հվ, արձանագիր
	3.2.2		խաչքար	1057 թ.		Հ	հվ մասում, ընկած գետնին
	3.2.3		խաչքար	11- րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, խիստ մամռապատ
	3.2.4		խաչքար	11- րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ
	3.2.5		խաչքար	14- 15- րդ դդ.		Հ	կանգնեցված գետնին, վերնամասը վնասված, ստորին մասում 1 տող արձանագրություն

		3.2.6	խաչքար՝ Զաքարի և Զազի	1324 թ.		Հընկած եկեղեցու ավերակների մոտ, պահպանվել է կիսով
		3.2.7	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հընկած եկեղեցու մոտ, աջ եզրը ջարդոտված
		3.2.8	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հընկած գետնին
		3.2.9	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հկանգնեցված գետնին, եղծված արձանագրությամբ
		3.2.10	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հկանգնեցված գետնին, թեքված
		3.2.11	խաչքար	1651 թ.		Հընկած գերեզմանոցի ամ եզրին
		3.2.12	խաչքար՝ Խանադի	1721 թ.		Հընկած ամ եզրին
4.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՉՐԱԽԼՈՒ»	13-19-րդ դդ.	5 կմ հս-սե	S
	4.1.		եկեղեցի	18-19-րդ դդ.		S գյուղատեղիի հվ-սե մասում, ավերակ
	4.2.		գերեզմանոց	13-18-րդ դդ.		S
		4.2.1	խաչքար	13-րդ դ.		Հկանգնեցված գետնին, վերին աջ անկյունը ջարդոտված
5.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՋՈՒԼ»	10-18-րդ դդ.	կնտ	S հին Արտավանի մի հատվածն է, որի 1703թ. կառուցված եկեղեցին քանդվել, իսկ գերեզմանոցը ավերվել է. տարածքում պահպանվել են տեղափանված խաչքարեր ու տապանաքարեր
	5.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	գ. մ.	Հգյուղամիջում, կանգնեցված գետնին
	5.2.		խաչքար՝ Հակոբի	1260 թ.	գ. մ.	Հ
	5.3.		խաչքար	14-15-րդ դդ.	գ. մ.	Հկանգնեցված գետնին, աջ եզրագոտին և վերնամասը ջարդոտված
	5.4.		խաչքար՝ Սմբատ Անհաղթի	1449 թ.	գ. մ.	Հգյուղի կենտրոնական ճանապարհի եզրին, վերնամասն ու աջ կեսը կտրտված
	5.5.		կամուրջ	17-րդ դ.		S գյուղապետարանի շենքի մոտ

6.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	
7.			ԽԱՉՔԱՐ	10- րդ դ.	գ. մ.	Հ	Կառլեն Մակարյանի բակում, մատուռի ներսում, եռատված
8.			ԽԱՉՔԱՐ	10- 11- րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Միսակ Գևորգյանի բակում, մատուռի ներսում
9.			ԽԱՉՔԱՐ	11- 12- րդ դդ.	հվ մասում	Հ	հվ եզրին, կանգնեցված գետնին, աջ կեսը չի պահպանվել
10.			ԽԱՉՔԱՐ	1260 թ.	գ. մ.	Հ	հենած գործարանի շենքի պատին, ստորին աջ մասը կոտրված
11.			ԶՐԱՄԲԱՐ	12- 16- րդ դդ.	6 կմ աե	Հ	«Հայելի գոլ» սարի ստորոտին
12.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ	1682 թ.	գ. մ.	Տ	Զարիկ Վարդանյանի տնամերձի ցանկապատի շարվածքում
13.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ	17- 18- րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Զարիկ Վարդանյանի տնամերձի ցանկապատի շարվածքում
14.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ	17- 18- րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Զարիկ Վարդանյանի տնամերձի ցանկապատի շարվածքում
15.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ	17- 18- րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Զարիկ Վարդանյանի տնամերձի ցանկապատի շարվածքում
16.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ	19- րդ դ.	գ. մ.	Տ	Զարիկ Վարդանյանի տնամերձի ցանկապատի շարվածքում

9.12. Արփի գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՅ «ԷՐԹԻՉ»	12-14- րդ դդ.	2 կմ հվ	Հ	
	1.1.			գյուղատեղի «Էրթիչ»	12-14- րդ դդ.		Տ	
	1.2.			գերեզմանոց	12-14- րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի տարածքում
	1.3.			մատուռ «Ջրով վանք»	12-14- րդ դդ.		Տ	
		1.3.1		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում
		1.3.2		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ	մատուռի ներսում

	1.3.3	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հմատուրի ներսում
	1.4.	քարայր-կացարանների համալիր	12-14-րդ դդ.		Հզյուղատեղիի հս և հս-ամ մասերում
2.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ մասում	Հ«Արջի» քարանձավից հս
3.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ՎԱՀԻԿ ԼԵՎՈՆՅԱՆԻ	1956 թ.	գ. մ.	ՏԽորհրդային Միության հերոսի համանուն դպրոցի առջև
4.		ՔԱՐԱՆՁԱՎ «ԱՐՋԻ»		4 կմ հվ	Տկարստային քարանձավ բացվել է 1981թ.
5.		ՔԱՐԱՆՁԱՎ «ՄՈՋՐՈՎԻ»		4 կմ հվ	Տկարստային քարանձավ բացվել է 1980թ.՝ ճանապարհաշինական պայթեցումների ժամանակ

9.13. Բարձրունի գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀԻՆ ԲԱՐՁՐՈՒՆԻ»	14-19-րդ դդ.	1 կմ հվ-ան	Տ	Նախկին Սուլթանբեկ գյուղն է՝ լքված 19-րդ դ. 2-րդ կեսին
	1.1.			եկեղեցի	14-15-րդ դդ.		Տ	կիսավեր
		1.1.1		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	հս պատի խորշում, ստորին մասը չի պահպանվել
		1.1.2		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	հվ պատի շարվածքում, ստորին մասը չի պահպանվել
1.2.				գերեզմանոց	14-19-րդ դդ.		Տ	զյուղատեղիի եան մասում
		1.2.1		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ընկած գետինին, հողմահարված
		1.2.2		խաչքար՝ Յակոբոսի	1517 թ.		Հ	զույգ խաչքարերից աջակողմյանը պատվիրատու՝ Ակոբ
		1.2.3		խաչքար՝ Հասի	1579 թ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքված պատվիրատու՝ Ստեփանոս
		1.2.4		խաչքար՝ Խաթունի և Աղաբեկի	1597 թ.		Հ	խրված հողի մեջ
		1.2.5		խաչքար՝ Թամարի	16-րդ դ.		Հ	զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը պատվիրատու՝ Ակոբ
		1.2.6		խաչքար՝ Մարգարիտի	16-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքված
		1.2.7		տապանաքար	15-16-րդ դդ.		Հ	
		1.2.8		տապանաքար՝ Ոսկանի	1611 թ.		Հ	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1864 թ.	գ. մ.	Տ	
	2.1.			խաչքար՝ Փրիջանի, Խոճիկի, Շմավոնի, Աբելի	1291 թ.		Հ	ազուցված մուտքից վեր, եզրերն ու վերնամասը քարոտված
	2.2.			խաչքար՝ Ղարաճի	14-րդ դ.		Հ	ազուցված հս պատին, մկրտարանի խորշում, աջակողմյան 1/3-ը չի պահպանվել
	2.3.			խաչքար՝ Մխիթարի	14-րդ դ.		Հ	ազուցված հս պատին, մկրտարանի խորշում, ստորին ձախ անկյունը վնասված
3.				ՄՍՏՈՒՌ	19-րդ դ.	հս-ան մասում	Տ	զյուղ մտնող ճանապարհից ձախ վրկնգ՝ 2002թ.
	3.1.			խաչքար	1291 թ.		Հ	բակում
	3.2.			խաչքար	13-րդ դ.		Հ	բակում վերնամասն ու աջ կողմը չեն պահպանվել, արձանագիր
	3.3.			խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	բակում, երկատված

4.			ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1957 թ. գ. մ.	S	
5.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1960 թ. գ. մ.	S	

9.14. Գետափ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ «ԴԱԴԱՅԻ»	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հս- ամ	Հ	Գետափ-Շատին հին ճանապարհի ձախ եզրին, ջրհան կայանի մոտ
	1.1.			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ, 9-17-րդ դդ.	4 կմ հս	Հ	Գետափ-Շատին ճանապարհի աջ եզրին
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	2.2.			գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		S	բնակատեղիի հվ մասում, մայրուղու եզրին բարձրացող բլրին
3.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	2 կմ ամ	Հ	Դադայի ամրոց տանող ճանապարհին, կանգնեցված
4.				ԿԱՍՈՒՐՋ	19-րդ դ.	2 կմ հս- ամ	S	Դադայի ձորով հոսող վտակի վրա պահպանվում է «Դադայի» ամրոցի պահպանական գոտու սահմաններում
5.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1971 թ.	գ. մ.	S	

9.15. Գլաձոր գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9.
1.				ԱՄՐՈՑ ՊՌՈՇԱԲԵՐԴ (ԲՈՒՈՐԱԲԵՐԴ)	13-14- րդ դդ.	15 կմ հս	Հ	լեռան գագաթին Պոռոյանների աթոռանիստը, պատվիրատու՝ Պոռո իշխան
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-20- րդ դդ.	հս-ամ մասում	S	
	2.1.			խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
	2.2.			խաչքար	11-12- րդ դդ.		Հ	երկատված, վերին մասն ընկած գետին, ստորին կեսը գլխիվայր խրված հողի մեջ
	2.3.			խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ	ընկած գետին
	2.4.			տապանաքար	16-17- րդ դդ.		Հ	տեղաշարժված
	2.5.			տապանաքար՝ Ուղուրլուի	1518 թ.		Հ	ստորին մասը չի պահպանվել
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս.ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՑ	1692 թ.	հվ մասում	S	դպրոցից 750 մ հվ
	3.1.			խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ	ազուցված հվ պատին, ներքուստ 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
	3.2.			խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ	ազուցված հվ պատին, ներքուստ 3 խաչքարերից աջակողմյանը

3.3.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հազուցված հվ պատին, ներքուստ 3 խաչքարերից կենտրոնինը
3.4.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տեկեղեցու շուրջը, գյուղամիջյան ճանապարհով կիսված 2 հատվածների
	3.4.1	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հընկած գետինին
	3.4.2	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հընկած եկեղեցու մուտքի մոտ, վերնամասը չի պահպանվել
4.		ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՍՊԻՏԱԿԱՎՈՐ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ (ԲՈԼՈՐԱԲԵՐԴԻ ԱՆԱՊԱՏ, ԳՅՈՒԼՎԱՆՔ)	1321 թ.	13 կմ հս	ՀՎարդենիսի լեռնաշղթայի հվ լանջին. պատվիրատու՝ Էաչի և Ամիր Հասան Պռոշյաններ, վրկնգ. 1970-ական թթ.
	4.1.	գավիթ	1301-1330 թթ.		Հ
	4.2.	զանգակատուն	1330 թ.		Հպատվիրատու՝ Հովհաննես և նրա տիկին Թաճ
	4.3.	պարիսպ	14-15-րդ դդ.		Հ
	4.4.	խաչքար	14-րդ դ.		Հհենած եկեղեցու ամ պատին, վերին ձախ անկյունը կոտրված
	4.5.	խաչքար	15-րդ դ.		Հհենած եկեղեցու ամ պատին
	4.6.	խաչքար	1473 թ.		Հեկեղեցուց հվ, ստորին մասը չի պահպանվել
	4.7.	տապանաքար	1320 թ.		Հեկեղեցուց հվ, կոտրված
	4.8.	գերեզման Գարեգին Նժդեհի	1987թ.		Հեկեղեցու բակում
5.		ԽԱՉՔԱՐ	1311 թ.	հվ-ամ մասում	Հմանկապարտեզի մոտ, կանգնեցված բետոնե հարթակին
6.		ԽԱՉՔԱՐ	14-15-րդ դդ.	գ. մ.	ՀԳոհար Հովհաննիսյանի տան մոտ
7.		ԽԱՉՔԱՐ	1503 թ.	գ. մ.	Հդպրոցի բակում
8.		ՀՈՒՇԱՐԲՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1950 թ.	գ. մ.	Տ
9.		ՀՈՒՇԱՐԶԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1982 թ.	գ. մ.	Տքանդ.՝ Վ. Եղյան
10.		ՄԱՏՈՒՌ	19-րդ դ.	գ. մ.	Տ
	10.1.	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հազուցված աե պատին
11.		ՄԱՏՈՒՌ «ԳՈՍԲԼԱ»	19-20-րդ դդ.	հվ-աե մասում	Տնոր գերեզմանոց տանող ճանապարհի եզրին

9. 16. Գնդեվազ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ «ԲԵՐԴԻ ԳԼՈՒԽ»	մթա 3 հզմ-մջնդ	հս-ամ մասում	Հ	գյուղի եզրին, Արփայի կիրճին նայող բարձր իրվանդանին
	1.1.			ղամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից 200-300 մ հս-աե, ս. Խաչ մատուռից հս պահպանվել է 3 կղզակներով
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-17-րդ դդ.	կնտ	Տ	ս. Աստվածածին եկեղեցուց 250 մ աե

2.1.		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
2.2.		խաչքար՝ Դավթի	14-րդ դ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
3.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	19-20-րդ դդ.	հվ-աե մասում	Տ	Ջերմուկ տանող ավտոխճուղու ձախ կողմում
4.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄԱՄԱՐԶԱ»	13-19-րդ դդ.	5 կմ հվ-աե	Տ	
5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՐԾԱԹԱՎԱՆ» («ԳՅՈՒՄԱՇԽԱՆԵ»)	9-14-րդ դդ., 19-20-րդ դդ.	4 կմ հվ-աե	Տ	տարածվում է 2 բլրալանջերին
5.1.		գերեզմանոց	9-14-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի աե եզրին
	5.1.1	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, վերին կեսը չի պահպանվել
	5.1.2	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ
	5.1.3	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել, արձանագիր
	5.1.4	խաչքար	11-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, վերնամասը չի պահպանվել
	5.1.5	խաչքար՝ Թավրեզի	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել
	5.1.6	խաչքար՝ Գոհարի և Բեկի	1309 թ.		Հ	ընկած գետնին պատվիրատու՝ Գրիգոր
	5.1.7	խաչքար՝ Վիրապչատի	1320 թ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
	5.1.8	խաչքար	1446 թ.		Հ	ընկած գետնին, ձախ եզրը ջարդոտված
	5.1.9	խաչքար՝ Ուսաթի, Թաղումի, Էլիճանի	16-17-րդ դդ.			ազուցված թիվ 2 հանքամիջանցքին
6.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2,5 կմ հվ	Հ	Վայք-Գնդեվազ ավտոխճուղու ոլորանի շրջակայքում պահպանվել է 3 կղզյակներով
7.		ԵԿԵՂԵՑԻ	17-18-րդ դդ.	ամ մասում	Տ	ս. Աստվածածին տանող գյուղամիջյան ճանապարհի ձախ կողմում, ավերակ
	7.1.	ձիթհան	19-րդ դ.		Տ	կցվել է եկեղեցու ամ պատին
8.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1686 թ.	հս-ամ մասում	Տ	«Բերդի գլուխ» ամրոցից 150 մ աե պատվիրատու՝ Պետրոս վարդապետ
	8.1.	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	հենած հվ պատին, եզրերը ջարդոտված
9.		ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	Երազիկ Հակոբյանի տան մոտ, կանգնեցված
10.		ԽԱՉՔԱՐ	11-րդ դ.	գ. մ.	Հ	խանութի մոտ, կանգնեցված
11.		ԽԱՉՔԱՐ՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՐԵՑԻ	1322 թ.	գ. մ.	Հ	խանութի մոտ, կանգնեցված
12.		ՀՈՒՇԱՐԶԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1960 թ.	գ. մ.	Տ	
13.		ՋԻԹՀԱՆ	18-19-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	
	13.1.	խաչքար	11-րդ դ.		Հ	կանգնեցված, քիվը ջարդոտված
14.		ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԽԱՉ	14-15-րդ դդ., 20-րդ դ.	հս մասում	Տ	հս եզրին, բարձունքին
15.		ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ԳՆԴԵՎԱՆՔ»	10-17-րդ դդ.	1 կմ ամ	Հ	Արփա գետի կիրճում, գետի ձախ ափին, Վայք-Ջերմուկ հին ճանապարհի աջ կողմում
	15.1.	եկեղեցի ս. Աստվածածին	936 թ.		Հ	պատվիրատու՝ իշխանուհի Սուրբի վրկնգ.՝ 1309թ., 1691 թ., 1965-1970 թթ.
	15.1.1.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ազուցված հվ մուտքից ձախ, վերին և ստորին ձախ անկյունները կտրված
	15.1.2.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ
	15.1.3.	խաչքար	1035 թ.		Հ	խորանում
	15.1.4.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	հենած ամ պատին, ստորին մասը կտրված

	15.1.5.	խաչքար	14-րդ դ.		Հագուցված ամ պատին, արտաքուստ, արձանագիր
	15.1.6.	խաչքար՝ Ներսեսի	16-րդ դ.		Հներսում, հվ խորշի մեջ
	15.1.7.	խաչքար	1573 թ.		Հագուցված ամ մուտքից վեր, կազմող՝ Ղարտաշ
	15.1.8.	խաչքար	1573 թ.		Հագուցված ամ մուտքից վեր կազմող՝ Ղարտաշ
15.2.		գավիթ	999 թ.		Հպատվիրատու՝ Քրիստափոր վանահայր Վրկնգ.՝ 1309թ., 1691 թ., 1965-1970 թթ.
	15.2.1.	խաչքար	10-րդ դ.		Հներսում, խորշի մեջ
	15.2.2.	խաչքար	10-րդ դ.		Հհենած ամ պատին, ստորին մասը կտրված
	15.2.3.	խաչքար	10-րդ դ.		Հհենած հվ պատին
	15.2.4.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հհենած հվ պատին, ստորին աջ անկյունը կտրված արձանագիր
	15.2.5.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հագուցված ամ պատին, մուտքից աջ
	15.2.6.	խաչքար՝ Ավագի, ծնողաց և Խոցադեղի	1437 թ.		Հհենած հվ պատին, երկատված
	15.2.7.	խաչքար	15-րդ դ.		Հագուցված ամ պատին
	15.2.8.	խաչքար	1551 թ.		Հգավթի ներսում
15.3.		սեղանատուն	1691 թ.		Հկից վանքի հվ պարսպին պատվիրատու՝ Պետրոս վարդապետ
15.4.		տնտեսական շինություններ	17-րդ դ.		Հկից վանքի հվ և ամ պարիսպներին
	15.4.1	խաչքար	10-րդ դ.		Հագուցված հվ պատին, ներքուստ, արձանագիր
	15.4.2.	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հագուցված պատին, արտաքուստ, ստորին մասը կտրված
	15.4.3.	խաչքար	11-րդ դ.		Հագուցված հս պատին, արտաքուստ
	15.4.4.	խաչքար՝ Ուրախի	11-12-րդ դդ.		Հագուցված հվ պատին, ներքուստ
	15.4.5.	խաչքար՝ Թավրիզի	16-րդ դ.		Հագուցված աե պատին, ներքուստ
	15.4.6.	խաչքար՝ Մեսրոպի	1573 թ.		Հագուցված պատին, արտաքուստ
	15.4.7.	խաչքար	1573 թ.		Հագուցված հս պատին, արտաքուստ պատվիրատու՝ Մալի
15.5.		պարիսպ	1691 թ.		Հպատվիրատու՝ Պետրոս վարդապետ
15.6.		խաչքար	9-րդ դ.		Հբակում, կանգնեցված գետնին
15.7.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հբակում, եկեղեցուց ամ, ստորին մասը կտրված
15.8.		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հհենած եկեղեցու հվ պատին, արտաքուստ, վերնամասը չի պահպանվել
15.9.		խաչքար՝ Սարգս և Գրիգոր քահանաների	10-րդ դ.		Հհենած եկեղեցու հվ պատին, արտաքուստ
15.10.		խաչքար՝ հայր Սուփանի	937 թ.		Հբակում, եռատված
15.11.		խաչքար՝ Փաշի	10-11-րդ դդ.		Հբակում, եկեղեցուց աե, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
15.12.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հբակում, եկեղեցուց 20 մ աե, ընկած գետնին, արձանագիր
15.13.		խաչքար	11-րդ դ.		Հբակում, հենած եկեղեցու հվ պատին, վերնամասը չի պահպանվել
15.14.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հբակում, հենած եկեղեցու ամ պատին, մուտքից աջ, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, արձանագիր
15.15.		խաչքար	1551 թ.		Հբակում, եկեղեցու ամ պատի մոտ, մուտքից ձախ
15.16.		խաչքար՝ Խանի	1611 թթ.		Հբակում, կանգնեցված գետնին
15.17.		տապանաքար	15-16-րդ դդ.		Հբակի ամ կողմում

15.18.		տապանաքար	1567 թ.		Հրակում, գավթը հվ ճակատի հանդիպակաց հատվածում
--------	--	-----------	---------	--	---

9. 17. Գնիշիկ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳՆԻՇԻԿ»	9-20-րդ դդ.	ամ մասում	S	
	1.1.			գերեզմանոց	9-20-րդ դդ.	ամ մասում	S	տարածվում է գյուղ մտնող ճանապարհի 2 կողմերում, գյուղատեղիի ամ և հվ մասերում
		1.1.1		խաչքար	9-րդ դ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ
		1.1.2		խաչքար	9-րդ դ.		Հ	կանգնեցված հողի մեջ
		1.1.3		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին հատվածն ու ձախ եզրը կոտրված
		1.1.4		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
		1.1.5		խաչքար	10-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, եզրերը ջարդոտված
		1.1.6		խաչքար	10-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքությամբ
		1.1.7		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, երկատված, արձանագիր
		1.1.8		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին մասն արձանագիր
		1.1.9		խաչքար՝ Վասակի	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, լայնական ճաքած
		1.1.10.		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքությամբ
		1.1.11.		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, վերնամասը թեքությամբ կոտրված, արձանագիր
		1.1.12.		խաչքար՝ Ծատուր արեղայի, եղբոր և Խաթունի	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, արձանագրությունը եղծված
		1.1.13.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել, արձանագիր
		1.1.14.		խաչքար	1646 թ.		Հ	ընկած գետնին, երկայնքով կոտրված, պահպանվել է միայն աջակողմյան հատվածը
		1.1.15.		խաչքար	1651 թ.		Հ	ամ մասում, թեքությամբ խրված հողի մեջ, կողն արձանագիր
		1.1.16.		խաչքար՝ Աղաբեկի	1664 թ.		Հ	հվ մասում, կանգնեցված գետնին, եզրերը կոտրատված
		1.1.17.		տապանաքար	16-րդ դ.		S	հս-աե եզրին, խոյատապան
		1.1.18.		տապանաքար	1544 թ.		S	
		1.1.19.		տապանաքար՝ Պողոսի	1551 թ.		S	հվ մասում, խոյատապան
		1.1.20.		տապանաքար՝ Մուրադ փաշի	1552 թ.		S	
		1.1.21.		տապանաքար	1581 թ.		S	հվ մասում
		1.1.22.		տապանաքար՝ Աղաբաբի	16-17-րդ դդ.		S	խոյատապան
		1.1.23.		տապանաքար՝ Քանիկի	1651 թ.		S	հվ մասում
		1.1.24.		տապանաքար՝ Ղազարի	1671 թ.		S	հվ մասում
		1.1.25.		տապանաքար՝ Խաչատուրի, Մարգարիտի	1678 թ.		S	հվ մասում
		1.1.26.		տապանաքար	1685 թ.		S	հվ մասում

1.2.		Եկեղեցի	19-րդ դ.		S	գյուղատեղիի կնտ-ում
	1.2.1	խաչքար	13-րդ դ.			Հագուցված հվ պատին
	1.2.2	խաչքար	1463 թ.			Հագուցված հվ պատին
	1.2.3	խաչքար	16-րդ դ.			Հագուցված հվ պատին
	1.2.4	խաչքար՝ Հանեսի	1565 թ.			Հագուցված աե պատին, արտաքուստ
	1.2.5	խաչքար՝ Մուրատի	1577 թ.			Հագուցված աե պատին
	1.2.6	խաչքար	16-17-րդ դդ.			Հագուցված հվ պատին, արտաքուստ
	1.2.7	տապանաքար՝ Փիրբեկի	16-րդ դ.			S եկեղեցու հվ-ամ կողմում
1.3.		խաչքար	9-10-րդ դդ.	գ. մ.		Հ կնտ.-ում, երկատված, ստորին մասը չի պահպանվել
2.		ԵԿԵՂԵՑԻ	10-րդ դ.	1 կմ հս-աե		Հավերված
3.		ԵԿԵՂԵՑԻ	18-19-րդ դդ.	2 կմ հս	S	
4.		ԽԱՉՔԱՐ	1289 թ.	1,5 կմ հվ-աե		Հ ընկած գետնին, պատվիրատու՝ Մխիթար

9. 19. Գումք գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-16-րդ դդ.	գ. մ.	S	
	1.1.			խաչքար՝ Օհանի	10-11-րդ դդ.			Հ կանգնեցված գետնին, թեքված
	1.2.			խաչքար՝ Աթանես արեղայի և Հավա խաթունի	12-13-րդ դդ.			Հ կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 1-ինը, վերին աջ անկյունը կտրված
	1.3.			խաչքար՝ (մատուռ-խաչքար)	1263 թ.			Հորմնափակ, պատվիրատու՝ Մխիթար և Արևիկ, կազմող՝ Մխիթար և Շնորհավոր
	1.4.			խաչքար	14-15-րդ դդ.			Հ կանգնեցված 4 խաչքարերից ձախից 1-ինը
	1.5.			խաչքար	15-16-րդ դդ.			Հ կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 3-րդը, վերնամասը չի պահպանվել
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-18-րդ դդ.	հվ մասում	S	հվ եզրին, Կապույտ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
	2.1.			խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ ընկած գետնին, ներկված սպիտակ
	2.2.			խաչքար	13-րդ դ.			Հ ստորին մասով խրված հողի մեջ
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱԽՏԱ» («ՎԵՐԻՆ ԱԽՏԱ»)	13-19-րդ դդ.	2 կմ հս-ամ	S	հավանաբար պատմական Աղթաբույնք գյուղն է

4.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԴԱՐԱՔԱՅԱՆԴ»	14- 20-րդ դդ.	6 կմ աե	S	
5.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հա-աե մասում	Z	տարածվում է ձորի երկայնքով
6.			ԵԿԵՂԵՅԻ	16- 17-րդ դդ.	գ. մ.	S	կիսավեր
6.1.			խաչքար՝ Սուքիասի	1504 թ.		Z	ազուցված ամ պատին, ներքուստ
7.			ԽԱՉՔԱՐ	1288 թ.	2 կմ ամ	Z	«Խաչաձոր» վայրում, ձորալանջին, ընկած գետնին, պատվիրատու՝ Սարգիս և Պետրոս, կրում է արձանագրություն՝ գյուղի աղբյուրի կառուցման մասին

9. 19. 2. Կապույտ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ		Z	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	13-17-րդ դդ.	0,7 կմ աե	S	«Վանքի ձոր» տանող ճանապարհին, փոքրիկ բլրին
	2.1.			խաչքար	13-րդ դ.		Z	ընկած գետնին, խիստ հողմահարված
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԱՆՔԻ ՁՈՐ»	9-14-րդ դդ.	1,5 կմ աե	S	
	3.1.			եկեղեցի	10-րդ դ.		Z	կնտ.-ում, ավերակ
	3.2.			խաչքար	9-րդ դ.	գ. մ.	Z	հենած քարաբեկորներին, ստորին մասը չի պահպանվել
	3.3.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	խրված հողի մեջ
	3.4.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	աե եզրին, ընկած գետնին
	3.5.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	կանգնեցված գետնին
	3.6.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	ավերակ եկեղեցու մոտ, կիսով խրված հողի մեջ
	3.7.			խաչքար	10-րդ դ.		Z	հենած տնամերձերից մեկի ցանկապատին
	3.8.			խաչքար	11-րդ դ.		Z	խրված հողի մեջ, ժայռափոր խաչքարից 30 մ հվ-ամ
	3.9.			խաչքար	11-րդ դ.		Z	խրված հողի մեջ
	3.10.			խաչքար	12-րդ դ.		Z	կերտված է ժայռին
	3.11.			խաչքար	12-րդ դ.		Z	ավերակ եկեղեցու մոտ, խրված հողի մեջ
	3.12.			խաչքարերի խումբ	12-15-րդ դդ.		Z	կերտված ժայռին
	3.13.			խաչքար՝ Միրաչեր քահանայի	1261 թ.		Z	խրված հողի մեջ, պատվիրատու՝ Ղուկաս և Եղիա
	3.14.			խաչքար	1290 թ.		Z	ընկած գետնին, խիստ հողմահարված, պատվիրատու՝ Դեդ
	3.15.			կոթող	12-13-րդ դդ.		Z	պատվանդանը և վերնամասը չեն պահպանվել, տեղահանված, արձանագիր
4.				ԽԱՉՔԱՐ	1501 թ.	գ. մ.	Z	հորիզոնական դիրքով ազուցված խանութի ամ ճակատի անկյունում, ստորին մասը չի պահպանվել
5.				ԽԱՉՔԱՐ	1531 թ.	գ. մ.	Z	ազուցված խանութի ամ ճակատին, ձախ եզրագոտին վնասված, արձանագրությունը եղծված
6.				ԽԱՉՔԱՐ	1549 թ.	գ. մ.	Z	խանութի պատի շարվածքում, ստորին հատվածը չի պահպանվել

9. 20. Ելփին գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-20-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	խիտ կառուցապատված միջավայրում
	1.1.			խաչքար	14-րդ դ.		Հ	իվ կողմում, ընկած գետնին
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-19-րդ դդ.	1 կմ հվ-ամ	Տ	Ելփին-Եղեգնաձոր ճանապարհի եզրին, բարձրադիր տեղանքում
	2.1.			մատուռ Թուխ Մանուկ	17-րդ դ., 19-րդ դ.		Տ	
	2.2.			խաչքար	14-րդ դ.		Հ	մատուռի հվ կողմում
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1908 թ.	հս մասում	Տ	կիսավեր
4.				ԽԱՉՔԱՐ	10-րդ դ.	0,5 կմ հվ-աե	Հ	Եղեգնաձոր տանող ճանապարհի աջ կողմում, ամրացված բետոնով

9. 21. Եղեգնա գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-14-րդ դդ.	հս-աե մասում	Տ	ա. Նշան եկեղեցուց 200 մ ամ, տնամերձում ա. Նշան եկեղեցու շուրջը տարածվող գերեզմանոցի մի հատվածն է՝ առանձնացված կառուցապատման հետևանքով
	1.1.			խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	աե եզրին, ընկած գետնին
	1.2.			խաչքար	1253 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 1-ինը պատվիրատու՝ Մխիթար
	1.3.			խաչքար	1253 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 2-րդը պատվիրատու՝ Մարգարե
	1.4.			խաչքար	1253 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից 3-րդը պատվիրատու՝ Ապլիկ
	1.5.			խաչքար	1253 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջից վերջինը
	1.6.			խաչքար	1556 թ.		Հ	իվ մասում, հենած քարաբեկորներին
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-14-րդ դդ.	2 կմ ամ	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհից ձախ, սարալանջին
	2.1.			խաչքար	1283 թ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին, պատվիրատու՝ Ավետիս, Մխիթար, նախնական կառուցվածքը՝ որմնափակ
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ. ՕՐԲԵԼՅԱՆՆԵՐԻ ՏՈՀՄԱԿԱՆ ՏԱՊԱՆԱՏՈՒՆԸ	13-14-րդ դդ.	ամ մասում	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհից ձախ, դպրոցից 100 մ աե, բարեկարգված՝ 1970-ական թթ.
	3.1.			խաչքար	13-րդ դ.		Հ	որմնափակ, զույգ խաչքարեր
	3.2.			տապանաքար՝ Սմբատի	1280 թ.		Հ	
	3.3.			տապանաքար՝ Մաթոնի	1292 թ.		Հ	
	3.4.			տապանաքար՝ Հազարյդեղի և Հասան Պուղի	1303 թ.		Հ	
	3.5.			տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	15-17-րդ դդ.	ամ մասում	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհից աջ, դպրոցից 50 մ աե
	4.1.			խաչքար	1468 թ.		Հ	կանգնեցված գետնին, հողմահարված
	4.2.			խաչքար	1501 թ.		Հ	ընկած գետնին
	4.3.			խաչքար	16-րդ դ.		Հ	կանգնեցված գետնին, արձանագիր
	4.4.			տապանաքար՝ Հակոբի	1556 թ.		Տ	

4.5.		տապանաքար՝ Համբարձում սարկավազի	1564 թ.		S	
4.6.		տապանաքար՝ Ավանեսի	16-17- րդ դդ.		S	
4.7.		տապանաքար	16-17- րդ դդ.		S	
5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	14-17- րդ դդ.	հվ-աե մասում	S	Եղեգիս գետի ձախ ափին, «Յապոնի բաղեր» վայրում, թեք ձորալանջին
5.1.		գերեզմանոց	14-17- րդ դդ.		S	գյուղատեղիի ամ մասում, երբայերեն արձանագիր տապանաքարերով
5.2.		ջրաղաց	14-15- րդ դդ.		S	գյուղատեղիի հս-աե կողմում, հանքային ջրի աղբյուրների մոտ
5.3.		ջրաղաց	14-15- րդ դդ.		S	
5.4.		ջրաղաց	14-19- րդ դդ.		S	
6.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	11-17- րդ դդ.	5 կմ հս	S	գյուղի արտոսավայրերում, Ցաղաց քար համալիրից 1 կմ աե
6.1.		գերեզմանոց	14 14- րդ դդ.		S	գյուղատեղիի հս մասում, տեղանքի թեքության պատճառով խիստ ավերված
	6.1.1	խաչքար	11-րդ դ.		Z	արձանագիր
	6.1.2	խաչքար	11-րդ դ.		Z	արձանագիր
7.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀՈՍՏՈՒՆ» («ՈՍՏԻՆՔ»)	5-17-րդ դդ.	2 կմ ամ	S	Եղեգիս և Շատին գյուղերի միջև, Եղեգիս գետի աջ ափին
7.1.		եկեղեցի	17-րդ դ.		S	գյուղատեղիի ամ մասում
	7.1.1	խաչքար	10-րդ դ.		Z	ազուցված խորանի հս պատին, ներքուստ, վերին ձախ անկյունը վնասված
	7.1.2	խաչքար	11-րդ դ.		Z	ազուցված խորանի հս պատին
	7.1.3	խաչքար	1271 թ.		Z	եկեղեցու հս-ամ մույթի շարվածքում, երկայնական կոտրված
	7.1.4	խաչքար	1273 թ.		Z	հորիզոնական դիրքով ազուցված հվ ավանդատան մուտքից վեր
	7.1.5	խաչքար	13-րդ դ.		Z	եկեղեցու ներսում, հենած հս-ամ մույթին
	7.1.6	խաչքար	13-րդ դ.		Z	հորիզոնական դիրքով ազուցված հս ավանդատան մուտքից վեր
	7.1.7	խաչքար	16-րդ դ.		Z	ազուցված հս ավանդատան մուտքին, ստորին ձախ անկյունը կոտրված, զույգ խաչքարերից վերինը, արձանագիր
	7.1.8	խաչքար	16-րդ դ.		Z	ազուցված եկեղեցու հս-ամ մույթի ստորին մասում
	7.1.9	խաչքար	16-րդ դ.		Z	ազուցված խորանում, ստորին մասը չի պահպանվել
	7.1. 10	խաչքար՝ Մասումփի	1551 թ.		Z	ազուցված խորանում
	7.1. 11	խաչքար	1607 թ.		Z	հորիզոնական դիրքով դրված խորանի հս խորշում
7.2.		գերեզմանոց	13-17- րդ դդ.		S	
8.		ԵԿԵՂԵՑԻ	12-րդ դ.	գ. մ.	Z	թաղածածկ
9.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	10-րդ դ., վրկնգ. 1703 թ.	գ. մ.	S	
9.1.		խաչքար՝ Ավանիկի	11-րդ դ.		Z	ազուցված հվ պատին
9.2.		խաչքար	13-րդ դ.		Z	ազուցված հս ավանդատան մուտքից վեր
9.3.		խաչքար	13-րդ դ.		Z	եկեղեցու ներսում, հենած հվ պատին, եռատված
9.4.		խաչքար	13-14- րդ դդ.		Z	ազուցված հվ մուտքից վեր, արտաքուստ

	9.5.		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	հորիզոնական դիրքով կիսով թաղված եկեղեցու հիմնուտքի մոտ
	9.6.		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, մուտքից վեր, արտաքուստ
	9.7.		խաչքար՝ Մելիքշահի	14-րդ դ.		Հ	ազուցված հիմն պատին, մուտքի մոտ, արտաքուստ
	9.8.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ազուցված հիմն ավանդատան մուտքից վեր
	9.9.		խաչքար	1701 թ.		Հ	ազուցված հիմն ավանդատան հս խորշում, հորիզոնական դիրքով
	9.10.10.		տապանաքար	1345 թ.		Հ	ազուցված հիմն պատին, արտաքուստ
10.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՆՇԱՆ (Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ)	13-րդ դ.	աե մասում	Հ	վրկնգ.՝ 1973-1974 թթ. վրկնգ ճարտ.՝ Յու. Թամանյան
	10.1.		գավիթ	13-14-րդ դդ.		Հ	
	10.2.		գերեզմանոց	13-17-րդ դդ.		Հ	
	10.2.1.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	գավթի ամ պատի մոտ, հենած քարաբեկորներին, ստորին մասը կոտրված
	10.2.2.		խաչքար՝ Հոգսաղեղի	1305 թ.		Հ	գավթում, կանգնեցված գետնին
	10.2.3.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	գավթում, ստորին մասով խրված հողի մեջ
	10.2.4.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու հս կողմում, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը, վերին ձախ մասը կոտրված
	10.2.5.		խաչքար՝ Խոնդրժի	1503 թ.		Հ	գավթում, ստորին մասով խրված հողի մեջ, վերին աջ անկյունը կոտրված
	10.2.6.		խաչքար՝ Փաշիկի	1549 թ.		Հ	եկեղեցու հս կողմում, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, վերին ձախ մասը վնասված
	10.2.7.		խաչքար	1550 թ.		Հ	եկեղեցու ամ մասում, հենած պատին, ստորին մասը չի պահպանվել
	10.2.8.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	գավթում, ստորին մասով խրված հողի մեջ
	10.2.9.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	եկեղեցու ամ մասում, հենած պատին
	10.2.10.		տապանաքար՝ պարոն Լուսի	1320 թ.		Հ	գավթում, հս պատի մոտ
	10.2.11.		տապանաքար	15-16-րդ դդ.		Տ	գավթում, սֆինքսաձև
11.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ (ԶՈՐԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻ)	14-րդ դ.	աե մասում	Հ	աե եզրին, Եղեգիս գետի աջ ափին, պատվիրատու՝ Ստեփանոս Տարսայիձ, վրկնգ.՝ 1971-1972 թթ., վրկնգ ճարտ.՝ Յու. Թամանյան
	11.1.		խաչքար՝ Բզնատիոսի	13-րդ դ.		Հ	ազուցված բեմի ամ պատին, արտաքուստ
	11.2.		խաչքար՝ Գրիգորի	14-րդ դ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ
	11.3.		գավիթ	14-րդ դ.		Հ	ավերված
	11.3.1.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	ընկած գավթում, վերնամասը չի պահպանվել
	11.4.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	
	11.4.1.		խաչքար	14-րդ դ.		Հ	ընկած բակում, ստորին մասը չի պահպանվել
	11.5.		պարիսպ	14-րդ դ.		Հ	
12.			ԽԱՉՔԱՐ	1247 թ.	1 կմ ամ	Հ	զյուղ մտնող ճանապարհից ձախ, որմնափակ, պատվիրատու՝ Գրիգոր
13.			ԽԱՉՔԱՐ	1273 թ.	աե մասում	Հ	Զորաց եկեղեցուց 200 մ հիմ-ամ, որմնափակ
14.			ԽԱՉՔԱՐ	1313 թ.	1,2 կմ ամ	Հ	ճանապարհի աջ եզրին պատվիրատու՝ Էլիսաբուն
15.			ԽԱՉՔԱՐ	1340 թ.	0,5 կմ ամ	Հ	զյուղ մտնող ճանապարհից աջ որմնափակ, պատվիրատու՝ Գրիգոր և Մխիթար

16.			ԽԱՉՔԱՐ	17-րդ դ. գ. մ.	Հ	Աստվածածին եկեղեցուց 40 մ հս-ամ, տնամերձում, կանգնեցված գետնին
17.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ. ՀԵՐՄՈՆԻ ՎԱՆՔԸ (ԿՆԵՎԱՆՔ)	936 թ., 10-17-րդ դդ.	3 կմ ան	Հ Եղեգիս-Հերմոն ճանապարհից 700 մ հս
17.1.			եկեղեցի ա. Գրիգոր Լուսավորիչ	936 թ., 17-րդ դ.		Հ
		17.1.1.	խաչքար՝ Երեմիայի	1451 թ.		Հ ագուցված հս պատին
		17.1.2.	խաչքար	1458 թ.		Հ ագուցված հս մույթի ամ երեսին
		17.1.3.	խաչքար	1539 թ.		Հ խորանում վերնամասը չի պահպանվել
		17.1.4.	խաչքար՝ Սարգսի	15-16-րդ դդ.		Հ ագուցված ամ պատին, մուտքից ձախ
		17.1.5.	խաչքար՝ Անտոն վարդապետի	17-րդ դ.		Հ եկեղեցու ամ պատի մոտ, մուտքից աջ, վերին աջ անկյունը կոտրված
	17.2.		պարիսպ	16-րդ դ.		Հ
	17.3.		գերեզմանոց	10-16-րդ դդ.		Հ
18.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ ՔԱՐ ԱՆԱՊԱՏ» («ԳՅՈԼՈՒՄ ԲՈՒԼԱՂ»)	13-18-րդ դդ.	4 կմ հս-ան	Հ ավերված
	18.1.		եկեղեցի ա. Աստվածածին	13-14-րդ դդ.		Հ
		18.1.1.	խաչքար	13-րդ դ.		Հ եկեղեցու ավերակների մեջ, վերնամասը չի պահպանվել, արձանագիր
		18.1.2.	խաչքար	1241 թ.		Հ եկեղեցու ավերակների մեջ, բեկորված
		18.1.3.	խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ եկեղեցու ավերակների մեջ, երկատված
	18.2.		գերեզմանոց	13-14-րդ դդ.		S
19.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՔԱՐԵՎԱՆՔ	9-10-րդ դդ.	3 կմ հս-ան	S Եղեգիսի կիրճում, Հերմոնի վանքից հս, բարձր ժայռի գագաթին

9. 22. Զառիթաի գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	գ. մ.	Հ	մասնակի ավերված՝ ՄՏԿ-ի կառուցման հետևանքով
	1.1.			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ «ՓՇՈՆՔ»	17-18-րդ դդ.	ան մասում	S	
	2.1.			գյուղատեղի «Բերդի վիզ»	17-18 դդ.		So	ամրոցի ան կողմում
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ, 9-20-րդ դդ.	ան մասում		դամբարանադաշտի վրա տարածվում է միջնադարյան գերեզմանոցը, ուր թաղումները շարունակվում են ցայսօր
	3.1.			գերեզմանոց	9-20-րդ դդ.		S	
		3.1.1		խաչքար	9-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
		3.1.2		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին

	3.1.3	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.4	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.5	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.6	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.7	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.8	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.9	խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.10	խաչքար	11-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.11	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, արձանագիր
	3.1.12	խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.13	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.14	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ
	3.1.15	խաչքար՝ Ղաքարի	17-18-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
4.		ԽԱՉՔԱՐ	1258 թ.	գ. մ.	Հ	«Կույս Վարվառա» մատուռի մոտ, պատվիրատու՝ Չոալու և Արզու խաթուն
5.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1974 թ.	գ. մ.	Տ	

9. 22. 1. Հորադիս գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀՈՐԱԴԻՍ»	11-20-րդ դդ.	2,5 կմ ամ		Տ հին գյուղն է՝ ապաբնակեցված 1970-ական թթ.
	1.1.			Եկեղեցի. ս. Նիկողոս	1666 թ.			Տ գյուղատեղիի կնտ.-ում
		1.1.1		խաչքար	15-16-րդ դդ.			Հագուցված հվ ավանդատան մուտքին՝ որպես ճակատակալ քար, արձանագիր
	1.2.			գերեզմանոց	11-20-րդ դդ.			Տ գյուղատեղիի ամ մասում, բլրի վրա
		1.2.1		խաչքար	11-րդ դ.			Հ ընկած գետնին, եզրերը ջարդոտված
		1.2.2		խաչքար՝ Քրմի	18-րդ դ.			Հ խրված հողի մեջ
		1.2.3		խաչքար	1701 թ.			Հ ընկած գետնին պատվիրատու՝ Ատրբետ
		1.2.4		խաչքար՝ Վարդանի	1701 թ.			Հ խրված հողի մեջ պատվիրատու՝ Ակոբ
		1.2.5		խաչքար՝ Սիմոնի	1701 թ.			Հ ընկած գետնին պատվիրատու՝ տեր Ակոբ
		1.2.6		խաչքար՝ Բաբաջանի	1701 թ.			Հ ընկած գետնին
		1.2.7		խաչքար՝ Մինասի	1702 թ.			Հ ընկած գետնին
		1.2.8		խաչքար՝ Գիրակոսի	1702 թ.			Հ խրված հողի մեջ պատվիրատու՝ Մելիք
		1.2.9		խաչքար՝ Մելիքի	1702 թ.			Հ խրված հողի մեջ, վերին աջ կողմ վնասված, պատվիրատու՝ Հակոբ
		1.2.10		խաչքար	1702 թ.			Հ խրված հողի մեջ
		1.2.11		խաչքար	1714 թ.			Հ թեքությամբ խրված հողի մեջ
		1.2.12		խաչքար	1717 թ.			Հ ընկած գետնին, հողմահարված
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ (ՓՈՔԸ ՎԱՆՔ)	17-18-րդ դդ.	գ. մ.		Տ գյուղի սկզբնամասում, գյուղ մտնող ճանապարհից աջ

2.1.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հագուցված բեմի ճակատին
2.2.		խաչքար՝ Աթանեսի	17-րդ դ.		Հագուցված բեմի ճակատին
2.3.		խաչքար՝ Բաբաջանի, Նազաղի	1630 թ.		Հմատուրի ներսում, հենած պատին, ստորին մասը չի պահպանվել
2.4.		խաչքար՝	17-18-րդ դդ.		Հագուցված ամ ճակատին, մուտքից աջ, արտաքուստ, արձանագիր
2.5.		տապանաքար	1523 թ.		Տեկեղեցուց հվ
2.6.		տապանաքար՝ Պարագանի	16-17-րդ դդ.		Տեկեղեցուց հվ
2.7.		տապանաքար՝ Ակոբի	17-18-րդ դդ.		Տհենած ամ պատին, մուտքից աջ
3.		ԵԿԵՂԵՑԻ «ՄԵԾ ՎԱՆՔ»	1679 թ.	1 կմ հվ-աե	Տ«Սպիտակ աղբյուր» («Վանքի ձոր») կոչվող ձորի բարձրադիր ավին
3.1.		խաչքար՝ Կոստանդ քահանայի, Եղիսաբեթի	16-րդ դ.		Հագուցված մուտքից վեր՝ որպես բարավոր
4.		ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դդ.	ամ մասում	Հճորաղիս գյուղատեղի տանող ճանապարհի ձախ կողմում
6.		ՄԱՏՈՒՌ «ՉՌԱՎԱՆՔ»	19-րդ դ.	0,5 կմ ամ	Տ

9. 24. Թառաթումբ գյուղ

1	2.	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	10-17-րդ դդ.	1 կմ հվ-աե	Տ	«Մարտոյի խաչքար» վայրում, տարածքում նշմարվում են ավերակ եկեղեցու հետքեր
1.1.				խաչքար՝ Խոցաղեղի	991 թ.		Հ	եկեղեցու փլատակների վրա, կրում է 7 տողանոց արձանագրություն, խիստ եղծված
1.2.				խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված գլխավայր, վերնամասը չի պահպանվել
1.3.				խաչքար	10-րդ դ.		Հ	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	1896 թ. գ. մ.		Տ	վրկնգ.՝ 1999թ., տեղաբնակ Հուսիկ Մարկոսյանի միջոցներով
3.				ԽԱՉՔԱՐ	11-րդ դ.	0,3 կմ աե	Հ	ընկած գետին, եզրագոտին արձանագիր
4.				ԽԱՉՔԱՐ	1251 թ. գ. մ.		Հ	Դենիկ Ոսկանյանի հողամասում
5.				ՀՈՒՇԱՐԳՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1956 թ. գ. մ.		Տ	
6.				ՀՈՒՇԱՐԳՅԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1972 թ. գ. մ.		Տ	

9. 25. Խաչիկ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7.	8	9
1.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	16-20-րդ դդ.	աե մասում	Տ	խիտ կառուցապատված միջավայրում
1.1.				տապանաքար՝ Աղափիրի	16-17-րդ դդ.		Տ	
1.2.				տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	եղծված արձանագրությամբ
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՌՆԵՏ»	10-13-րդ դդ.	6 կմ հս	Տ2	ձորակների միջև, գոմերի մոտ, ենթադրվում է, որ պատմական Արաստամուխ գյուղն է

2.1.		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	Քարկոփի վանք տանող ճանապարհին, կանգնեցված գետնին
3.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀԻՆ ԳՅՈՒՂ»	10-15-րդ դդ.	0,5 կմ հվ-աե	S	
3.1.		գերեզմանոց	10-15-րդ դդ.		S	
	3.1.1	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	3.1.2	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
4.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՔԱՐԿՈՓ»	10-15-րդ դդ.	4 կմ հս	S	
4.1.		վանական համալիր Քարկոփի և Աստվածածին (Խոտակերաց վանք)	910 թ., 10-13-րդ դդ.		Հ	պատվիրատու՝ Սյունյաց իշխանուհի Շուշան
	4.1.1	եկեղեցի և Աստվածածին	910 թ.		Հ	
	4.1.2	գավիթ	11-12-րդ դդ.		Հ	պահպանվել են հիմնապատերը
	4.1.3	մատուռ	13-րդ դ.			գավթին կից, պահպանվել են հիմնապատերը
	4.1.4	մատուռ	13-րդ դ.			գավթին կից, պահպանվել են հիմնապատերը
	4.1.5	գերեզմանոց	10-15-րդ դդ.		Հ	վանքից հվ-աե
	4.1. 5.1.	խաչքար	1271 թ.		Հ	կանգնեցված երկաստիճան պատվանդանին
5.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1681 թ.	գ. մ.	S	վրնրգ.՝ 1888թ.
5.1.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ազուցված խորանի հս խորշում
5.2.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ազուցված աե պատին, արտաքուստ
5.3.		խաչքար	1553 թ.		Հ	ազուցված խորանի հվ խորշում
5.4.		խաչքար	1566 թ.		Հ	ազուցված աե պատին, արտաքուստ
5.5.		խաչքար	16-17 թթ.		Հ	ազուցված հվ պատին, արտաքուստ
5.6.		խաչքար	1627 թ.		Հ	ազուցված հս պատի խորշում
6.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Է. Արևշատյան
7.		ՄԱՏՈՒՌ «ՀԱԶԱՐԱՓՐԿԻՉ» («ԸՆԿԶԱՐԱԹ»)	18-19-րդ դդ.	2,5 կմ հվ-աե	S	դաշտամիջյան ճանապարհի եզրին, թեք սարալանջին

9. 26. Խնձորուտ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԽՆՁՈՐՈՒՏ»	9-20-րդ դդ.	2 կմ հվ-ամ	S	Հին Խնձորուտ (Ալմալու) գյուղն է՝ լքված 1969-1970 թթ.
	1.1.			գերեզմանոց	9-14-րդ դդ.		S	բլրալանջին, դպրոցի մոտ
	1.2.			եկեղեցի	1866-1884 թթ.		S	
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՕՂԲԻՆ»	17-20-րդ դդ.	8 կմ հս-աե	S	
	2.1.			եկեղեցի	1666 թ.		S	գյուղատեղիի հս եզրին
		2.1.1		խաչքար՝ Խաչատուրի և Շուշանի	1649 թ.		Հ	ազուցված հվ ավանդատան մուտքից վեր
		2.1.2		խաչքար	1666 թ.		Հ	ազուցված հվ մուտքից վեր, կրում է եկեղեցու կառուցման արձանագրությունը

2.2.		գերեզմանոց	17-20-րդ դդ.		Տգյուղատեղիի հս եզրին, եկեղեցու շուրջը
	2.2.1	տապանաքար	17-րդ դ.		Տընկած եկեղեցուց հվ, արձանագիր, պատվիրատու՝ Ահեբուն
3.		ՄՍՏՈՒՌ	19-րդ դ.	3-4 կմ հս-ամ	Տբարձրադիր վայրում

9. 27. Կարմրաշեն գյուղ

1	2.	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-20-րդ դդ.	հվ-աե մասում		Տհվ-աե եզրին, գործող գերեզմանոցի հին հատվածն է
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳԵՆԴԻՐԵ» («ԳԵՆԴԱՐԱ»)	13-19-րդ դդ.	3 կմ հս-ամ		Տձգվում է Հերիեր գետի հս վտակի երկայնքով
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳՈՒՏԵՆԻ» («ՔՅՈԹԱՆԼԻ»)	9-17-րդ դդ.	2 կմ հվ		Տտարածվում է 4 բլուրների
	3.1.			գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.			Տգյուղատեղիի հվ մասում
		3.1.1		խաչքար	9-րդ դ.			Հխրված հողի մեջ, վերնամասը ջարդոտված
		3.1.2		խաչքար	9-րդ դ.			Հխրված հողի մեջ, եզրերը վնասված
		3.1.3		խաչքար	13-րդ դ.			Հընկած գետնին, երկատված
		3.1.4		խաչքար	13-14-րդ դդ.			Հշարքով կանգնած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
		3.1.5		խաչքար	13-14-րդ դդ.			Հշարքով կանգնած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
		3.1.6		խաչքար	13-14-րդ դդ.			Հկանգնեցված պատվանդանին, վերին աջ եզրը կոտրված
		3.1.7		խաչքար	15-րդ դ.			Հշարքով կանգնած 3 խաչքարերից կենտրոնին
		3.1.8		խաչքար	16-րդ դ.			Հընկած գետնին
		3.1.9		խաչքար	16-րդ դ.			Հընկած գետնին
		3.1.10.		տապանաքար	1605 թ.			Տպատվիրատու՝ Դիլիջան
	3.2.			գերեզմանոց	15-17-րդ դդ.			Տգյուղատեղիի հվ-ամ եզրին
	3.3.			գերեզմանոց	16-18-րդ դդ.			Տգյուղատեղիի կենտրոնական բլրին
	3.4.			եկեղեցի	17-18-րդ դդ.			Տավերված
	3.5.			խաչքար՝ ս. Պողոս-Պետրոս խաչքարը	1291 թ.			Հգյուղատեղիի հս եզրին, որմնափակ, կիսավեր

3.6.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	գյուղատեղիի կնտ-ում, կանգնեցված ժայռաբեկորին, քայքայված, արձանագիր
3.7.		խաչքար	1303 թ.		Հ	գյուղատեղիի կնտ-ում, կանգնեցված ժայռաբեկորին, պատվիրատու՝ Խոյդան
4.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԶԵՎԵԴԱՐԱ»	9-19-րդ դդ.	ան մասում	Տ	ան եզրին, դեպի հանքահորեր տանող ճանապարհի 2 կողմերում
4.1.		եկեղեցի	9-10-րդ դդ.		Տ	պահպանվել են հիմքերը
4.2.		խաչքար	990 թ.		Հ	կանգնեցված գյուղատեղիի հս մասում, ավերակ ջրաղացի մոտ, պատվիրատու՝ Գրիգոր
5.		ԴԱՍԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հվ	Հ	Հերեր-Կարմրաշեն ավտոճանապարհի 2 կողմերում

9. 28. Հերեր գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.			ԱՄՐՈՑ «ԿԱՊՈՒՅՏ»	10-14-րդ դդ.	0,5 կմ հվ-ան		Հ	Գյոյդաղ լեռնագագաթին
	1.1.		եկեղեցի	10-12-րդ դդ.			Հ	ավերված
	1.2.		գերեզմանոց	10-13-րդ դդ.			Տ	ամրոցի հս հատվածում
	1.3.		վիմագրություն	1142 թ.			Հ	ամրոցի արևելահայաց ապառաժոտ լանջին
2.			ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ՉԱՅԻՆ ԴՈՒԶ»	մթա 2 հզմ-19-րդ դ.	ան մասում		Հ	ան եզրին, ս. Գևորգ եկեղեցու ան կողմում
3.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-20-րդ դդ.	0,5 կմ հվ		Տ	«Կապույտ բերդ» ամրոցի հվ-ամ ստորոտին, դեպի «Չիքի վանք» տանող ճանապարհին
	3.1.		խաչքար	9-10-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել
	3.2.		խաչքար	9-10-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին
	3.3.		խաչքար	10-րդ դ.			Հ	ընկած գետնին
	3.4.		խաչքար	10-րդ դ.			Հ	ընկած գետնին
	3.5.		խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին
	3.6.		խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին
	3.7.		խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին
	3.8.		խաչքար	10-11-րդ դդ.			Հ	ընկած գետնին
	3.9.		խաչքար	1077 թ.			Հ	ընկած գետնին, խիստ հողմահարված պատվիրատու՝ Ուրիղան
	3.10.		խաչքար	11-րդ դ.			Հ	ընկած գետնին

3.11.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.12.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.13.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.14.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.15.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.16.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.17.		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.18.		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
3.19.		խաչքար Խորինշահի	1159 թ.		Հ կանգնեցված գետնին
3.20.		խաչքար	12-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
3.21.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին, արձանագիր
3.22.		խաչքար Դեղկի	1244 թ.		Հ ընկած գետնին
4.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	13-17-րդ դդ.	1 կմ հվ-աե	Տ «Կապույտ բերդ» ամրոցի հս-աե կողմում
5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	13-19-րդ դդ.	հվ մասում	Տ գյուղ մտնող ճանապարհի 2 կողմերում, այգիների տարածքում
6.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՌԻՆՁ»	10-19-րդ դդ.	6 կմ հվ	Տ լքվել է 1940-ական թթ.՝ գյուղերի խոշորացման հետևանքով, Վայք-Հերիեր ավտոճանապարհի աջ կողմում, Հերիերի ջրամբարի հս եզրին, Հերիեր գետի 2 ափերին
6.1.		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ կանգնեցված ցածր պատվանդանին, քիվը ջարդոտված
7.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԲԱԶՄԱՂԲՅՈՒՐ» («ՂՈՇԱԲՈՒԼԱՂ», «ԲՈՒԼԱՂԼԱՐ»)	10-17-րդ դդ.	2-3 կմ հվ	Տ Առինջից 2 կմ հս, Վայք-Հերիեր ավտոճանապարհի աջ կողմում նախկին Բուլաղլար գյուղն է՝ լքված 1949թ.
8.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳՅՈՅԱԲԱՍ»	12-17-րդ դդ.	2,5 կմ հս	Տ նախկին Գյոգաբաս գյուղն է՝ լքված 1918 թ.
8.1.		գերեզմանոց	12-17-րդ դդ.		Տ գյուղատեղիի հվ մասում
	8.1.1	խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
	8.1.2	խաչքար	13-րդ դ.		Հ կանգնեցված գետնին, եզրերը վնասված
	8.1.3	խաչքար՝ Նաճմաղինի	1200 թ.		Հ կանգնեցված գետնին
	8.1.4	խաչքար՝ Ավագի և Դովլաթի	1285 թ.		Հ ընկած գետնին, երկատված պատվիրատու՝ Մարգիս և Մարկավագ
	8.1.5	խաչքար՝ Բաբի	13-14-րդ դդ.		Հ կանգնեցված գետնին պատվիրատու՝ Արղութ
	8.1.6	խաչքար	14-րդ դ.		Հ ընկած գետնին

		8.1.7	խաչքար	1300 թ.		Հ խրված հողի մեջ
		8.1.8	խաչքար	1305 թ.		Հ կանգնեցված գետնին
		8.1.9	խաչքար	15-16- րդ դդ.		Հ ընկած գերեզմանոցում, եղծված արձանագրությամբ, եզրերը վնասված
		8.1.10	խաչքար՝ պարոն Սմպատի	1589 թ.		Հ կանգնեցված գետնին պատվիրատու՝ Խաչատուր երեց
9.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄԱՀՄԵԴՈԼԱՆ»	12-19- րդ դդ.	5 կմ հս-ան	Տ Կարմրաշենից 3 կմ ան, համանուն անասնապահական ամառանոցների տարածքում
10.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ («ՉԻՔԻ ՎԱՆՔ»)	1297 թ.	1,5 կմ հվ	Հ պատվիրատու՝ Շաշ մենակյաց և Մամախաթուն
	10.1.		խաչքար	1383 թ.		Հ մուտքի մոտ, երկատված
11.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1897 թ.	հվ մասում	Տ
	11.1		խաչքար	9-10- րդ դդ.		Հ հենած ամ պատին, արտաքուստ
	11.2		խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ ագուցված ան պատին, արտաքուստ, արձանագիր, վերնամասը չի պահպանվել
	11.3		խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ ամրացված բեմին
	11.4		խաչքար	10-11- րդ դդ.		Հ ագուցված հս պատին, մկրտարանից ձախ
	11.5		խաչքար	11-րդ դ.		Հ ագուցված ան պատին, արտաքուստ, վերնամասը չի պահպանվել
	11.6		խաչքար	11-12- րդ դդ.		Հ ագուցված ամ պատին, արտաքուստ, ստորին մասը կտրված
	11.7		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ ագուցված խորանի խորշում
	11.8		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ ագուցված խորանի խորշում
	11.9		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ ագուցված ան պատին, ներքուստ
	10.11.		խաչքար	1235 թ.		Հ ագուցված խորանում
	11.11.		խաչքար՝ Պետրոսի	13-րդ դ.		Հ ագուցված ան պատին, արտաքուստ, երկատված
	11.12		խաչքար՝ Խոնդշի, Ղատասշի, Խաչումի, Մարգարտի	13-րդ դ.		Հ ագուցված ամ մուտքին՝ որպես բարավոր
	11.13		խաչքար	1357 թ.		Հ ագուցված խորանում, խորշից վեր
	11.14		խաչքար՝ Սորդանի և Փախաթունի	1431 թ.		Հ ագուցված հվ ավանդատան խորշում
	11.15		խաչքար	1447 թ.		Հ ագուցված հվ ավանդատան խորշում պատվիրատու՝ Սարկավագ
	11.16		խաչքար՝ Կամալիբեկի	1447 թ.		Հ ագուցված հս-ան մույթին
	11.17		խաչքար	1474 թ.		Հ ագուցված ամ պատին, արտաքուստ
	11.18		խաչքար՝ Մամի	15-16- րդ դդ.		Հ ագուցված հվ ավանդատան խորշում, ստորին մասը չի պահպանվել
	11.19		խաչքար	16-րդ դ.		Հ ագուցված հս պատին, ներքուստ

	11.20		խաչքար	1604 թ.		Հ ագուցված խորանում
	11.21		գերեզմանոց	13-19- րդ դդ.		Տ եկեղեցու շուրջը
	11.21.1		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ հենած ամ պատին, արտաքուստ, բեկոր
	11.21.2		խաչքար՝ Ռստակես քահանայի և ամուսնու	1290 թ.		Հ եկեղեցուց հվ, պատվանդանին
	11.21.3		խաչքար՝ Հովհաննեսի	13-րդ դ.		Հ եկեղեցուց հվ, կանգնեցված պատվանդանին, վերնամասը չի պահպանվել
12.			ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	գ. մ.	Հ Գուրգեն Աբրահամյանի բակում, երկատված
13.			ԽԱՉՔԱՐ ՄԱՄԱՔԻ	1281 թ.	1,5 կմ հվ	Հ կանգնեցված Վայք-Հերիեր ավտոճանապարհի աջ եզրին
14.			ԽԱՉՔԱՐ	1282 թ.	գ. մ.	Հ Մովսես Վարդանյանի տնամերձում, պատվիրատու՝ Գրիգոր
15.			ԽԱՉՔԱՐ	1284 թ.	1,5 կմ հվ	Հ կանգնեցված Վայք-Հերիեր ավտոճանապարհի աջ եզրին պատվիրատու՝ Հովհաննես
16.			ԽԱՉՔԱՐ	1289 թ.	գ. մ.	Հ Անուշավան Թևանյանի տնամերձում պատվիրատու՝ Վահրամ, Սարգիս
17.			ԽԱՉՔԱՐ	14-րդ դ.	գ. մ.	Հ աղբյուր-հուշարձանի մոտ, հենած գյուղապետարանի շենքի ամ պատին, ստորին աջ անկյունը կոտրված
18.			ԽԱՉՔԱՐ՝ ԱԲՐԱՀԱՄԻ	1304 թ.	գ. մ.	Հ աղբյուր-հուշարձանի մոտ
19.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ	1296 թ.	հվ մասում	Տ գյուղ մտնող ճանապարհի ձախ կողմում, բարձունքին, պատվիրատու՝ Գրիգոր
	19.1.		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ ագուցված ամ պատին, արտաքուստ
20.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ Ս. ՄԻՈՆ	10-13- րդ դդ.	0,5 կմ հս-ան	Հ
	20.1.		եկեղեցի և Աստվածածին	1282 թ.		Հ պատվիրատու՝ Վահրամ իշխան
	20.2.		եկեղեցի և Հովհաննես	10-րդ դ.		Հ
	20.2.1.		խաչքար	1194 թ.		Հ ագուցված ամ պատին, արտաքուստ
	20.2.2.		խաչքար՝ Շահապի	1291 թ.		Հ կանգնեցված ամ պատի մոտ, պատվանդանին
	20.2.3.		խաչքար՝ Բղատարի	13-14- րդ դդ.		Հ ամ պատի մոտ, ցածր պատվանդանին, արտաքուստ
	20.2.4.		խաչքար՝ Վարդան վարդապետի, Մխիթարի ...	1310 թ.		Հ ամ պատի մոտ, խրված հողի մեջ
	20.2.5.		խաչքար՝ Զանիկի	1415 թ.		Հ հենած խորանի ան պատին
	20.2.6.		խաչքար	1435 թ.		Հ բակում, կանգնեցված և Հովհաննես եկեղեցու ամ պատի մոտ, վերնամասը կոտրված
	20.2.7.		խաչքար	1504 թ.		Հ մուտքի մոտ, ստորին մասը կոտրված, պատվիրատու՝ Ղազար աբեղա
	20.2.8.		խաչքար՝ Զանիկի	1555 թ.		Հ հենած ավանդատան ամ պատին
	20.2.9.		խաչքար՝ Հովհաննես քահանայի	1581 թ.		Հ բեմին, դրված գլխիվայր
	20.3.		մատուռ	13-րդ դ.		Հ

	20.4.		տնտեսական շենքեր	13-18- րդ դդ.		Հ վանքի հս կողմում
	20.5.		գերեզմանոց	10-16- րդ դդ.		Հ վանքի ամ կողմում
	20.5.1.		խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ կանգնեցված գետնին, վերնամասը կտրված
	20.5.2.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ հենած քարաբեկորներին, խիստ հողմահարված
	20.5.3.		խաչքար	14-րդ դ.		Հ կանգնեցված գետնին, վերին անկյունները կտրված
	20.5.4.		խաչքար	1315 թ.		Հ բեկոր, պահպանվել է քիվը՝ ջարդված 3 մասի
	20.5.5.		խաչքար	1383 թ.		Հ թեքությամբ խրված հողի մեջ պատվիրատու՝ Ստեփանոս արեղա
	20.5.6.		խաչքար՝ Մարտիրոսի	1385 թ.		Հ խրված հողի մեջ
	20.5.7.		խաչքար՝ Վարդանի	14-15- րդ դդ.		Հ հենած պարսպին, երկատված
	20.5. 8.		խաչքար	14-15- րդ դդ.		Հ խրված հողի մեջ
	20.5.9.		խաչքար	1412 թ.		Հ խրված հողի մեջ պատվիրատու՝ Գուգոր
	20.5.10.		խաչքար	1413 թ.		Հ խրված հողի մեջ, վերնամասը ջարդված
	20.5.11.		խաչքար՝ Սոթանի	1430 թ.		Հ խրված հողի մեջ
	20.5.12.		խաչքար՝ Թուդանբուրի	1435 թ.		Հ խրված հողի մեջ, վերին աջ անկյունը կտրված
	20.5.13.		խաչքար	1452 թ.		Հ ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
	20.5.14.		խաչքար	15-16- րդ դդ.		Հ կանգնեցված գետնին
	20.5.15.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ խրված հողի մեջ
	20.5.16.		խաչքար՝ Սերոբ եպիսկոպոսի	1569 թ.		Հ խրված հողի մեջ պատվիրատու՝ Ակոբ արեղա
	20.5.17.		խաչքար՝ Հայրապետ եպիսկոպոսի	1649 թ.		Հ կանգնեցված գետնին
	20.5.18.		խաչքար՝ Մարինայի	1649 թ.		Հ կանգնեցված գետնին

9. 29. 1. Արատես գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ. ԱՐՄՏԵՍԻ ՎԱՆՔԸ	10-13-րդ դդ.	գ.մ.	Հ	
	1.1.			եկեղեցի ու Աստվածածին	11-րդ դ.		Հ	
	1.2.			եկեղեցի ու Կարապետ	12-13-րդ դդ.		Հ	
	1.3.			եկեղեցի ու Սիոն	10-րդ դ.		Հ	
	1.4.			մատուռ	10-րդ դ.		Հ	
	1.4.1			խաչքար՝ Սահակ երեցի	975 թ.		Հ	ազոցված ամ պատին, ներքուստ
	1.5.			գավիթ	1270 թ.		Հ	ճարտ.՝ Սիրանես
	1.5.1			խաչքար՝ Զահակի	1597 թ.		Հ	ընկած գետնին

1.6.		գավիթ	13-րդ դ.	Հ	պահպանվել են հիմքերը, պուների խոյակների և խարխիսների մնացորդներ
1.7.		գերեզմանոց	10-18-րդ դդ.	Հ	վանքի շուրջը
	1.7.1	խաչքար	12-րդ դ.	Հ	վանքից հվ-ան, հենած քարերին, ստորին մասը չի պահպանվել
	1.7.2	խաչքար՝ Ղան աղի	1285 թ.	Հ	վանքից հվ, կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 3-րդն է
	1.7.3	խաչքար՝ Անդրեասի	13-րդ դ.	Հ	վանքից հվ-ամ, կանգնեցված գլխավայր
	1.7.4	խաչքար՝ Զիաթի	14-րդ դ.	Հ	գավթից ամ, ստորին մասը չի պահպանվել
	1.7.5	խաչքար՝ Հռոմսիմի	14-րդ դ.	Հ	հենած վանքի ամ պատին, ավարտվում է երկթեք քիվով
	1.7.6	խաչքար՝ Սիրամարգի	1503 թ.	Հ	հենած վանքի ամ պատին
	1.7.7	խաչքար	1557 թ.	Հ	վանքից հվ, կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 2-րդը
	1.7.8	խաչքար	1569 թ.	Հ	վանքից հվ, կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 4-րդը, վերնամասը վնասված
	1.7.9	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	վանքից հվ, կանգնեցված 4 խաչքարերից աջից 1-ինը, քիվն արձանագիր
	1.7.10	տապանաքար	1464 թ.	Հ	վանքից հվ
	1.7.11	տապանաքար	1577 թ.	Հ	վանքից ամ
1.8.		ջրաղաց	13-14-րդ դդ.	Տ	վանքից հս-ամ
1.9.		ջրաղաց	13-14-րդ դդ.	Տ	վանքից հվ-ամ

9. 30. Հորբատեղ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	10-17-րդ դդ.	0,5 կմ հվ-ան	Տ	Առջաձոր առվակի եզրքին
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՅ	16-18-րդ դդ.	հս մասում	Տ	հս եզրին
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՅԳԻԿ» («ԲԱԽՉԱԶՈՒՂ»)	9-15-րդ դդ.	0,5 կմ հս	Տ	Հորբատեղ գետակի ձախ ափին
3.1.				գերեզմանոց	9-15-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հվ-ան եզրին
	3.1.1			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	կնտ-ում, եզրերը կոտրատված
3.2.				խաչքար	1291 թ.		Հ	գյուղատեղիի ամ եզրին, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
3.3.				խաչքար	13-րդ դ.		Հ	գյուղատեղիի ամ եզրին, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը, երկատված
4.				ԵԿԵՂԵՅԻ	10-11-րդ դդ., 13-15-րդ դդ.	2 կմ հս-ամ	Հ	«Աղայարի բիչանակ», «Խաչի քար», «Գութանի արտ» կոչվող տեղանքում, ավերված: Մեկտրացման աշխատանքների հետևանքով չի պահպանվել նաև եկեղեցու շուրջը տարածվող երբեմնի միջնադարյան գյուղատեղին
4.1.				խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	հվ կողմ արձանագիր
5.				ԵԿԵՂԵՅԻ Ս. ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՅ	1692 թ.	գ. մ.	Հ	
5.1.				խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հս պատի մոտ, գլխավայր
5.2.				խաչքար	1302 թ.		Հ	ազուցված ան ճակատին, հորիզոնական դիրքով
5.3.				խաչքար	1318 թ.		Հ	խորանում
5.4.				խաչքար	16-րդ դ.		Հ	խորանից ձախ, պատի շարվածքում

5.5.		խաչքար՝ Եղիշի	16-րդ դ.		Հիվ պատի շարվածքում
5.6.		խաչքար	1561 թ.		Հագուցված առ ճակատին
5.7.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ ներսում
5.8.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ ներսում, արձանագիր
5.9.		խաչքար	16-17-րդ դդ.		ներսում
5.10.		գերեզմանոց	10-18-րդ դդ.		Տեկեղեցու շուրջը
	5.10.1.	խաչքար	10-րդ դ.		Հ ստորին ձախ անկյունը կոտրված
	5.10.2.	խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ եկեղեցուց ամ, եզրերը վնասված
	5.10.3.	խաչքար	1385 թ.		Հ եկեղեցուց հվ
	5.10.4.	խաչքար	1517 թ.		Հ ստորին մասը չի պահպանվել
6.		ԽԱՉՔԱՐ	9-10-րդ դ. մ.		Հ Հենրիկ Սահակյանի տնամերձում, վերին աջ անկյունը կոտրված
7.		ԽԱՉՔԱՐ	10-րդ դ. մ.		Հ Կամո Ներսեյանի տնամերձում
8.		ԽԱՉՔԱՐ	1688 թ. գ. մ.		Հ Արշավիր Սանթրոյանի տնամերձում, երկատված
9.		ԽԱՉՔԱՐ	1715 թ. գ. մ.		Հ Եղիշե Սարգսյանի տնամերձում

9. 31. Հորս գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ. ԻՇԽԱՆ ՉԵՍԱՐ ՕՐԲԵԼՅԱՆԻ ԱՊԱՐԱՆՔԸ (ՉԵՍԱՐԻ ԴԱՐՊԱՍ)	14-րդ դ.	կնտ		Հ գյուղապետարանի շենքի հս-ամ կողմում
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-17-րդ դդ.	2 կմ հվ-առ		Տ «Ղուշխանա» վայրում, լեռան գագաթին
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-14-րդ դդ.	հս մասում		Տ խիտ կառուցապատված միջավայրում
3.1.				խաչքար՝ տեր Տիրի	12-13-րդ դդ.			Հ Հրանուշ Մանվելյանի տնամերձում, ստորին մասը կոտրված
3.2.				խաչքար՝ Գրիգորի	1296 թ.			Հ Հրանուշ Մանվելյանի տնամերձում, կանգնեցված գետինին
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԱՆՔ»	9-17-րդ դդ.	3 կմ հս-ամ		Տ Գնդասարի գագաթին մոտ, տափարակին
4.1.				գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.			Տ տարածքում նորակառույց մատուռն է՝ կառուցված տեղաբնակ Գուրգեն Հակոբյանի միջոցներով
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ	13-14-րդ դդ.	հս-ամ մասում		Հ
5.1.				խաչքար	12-13-րդ դդ.			Հ եկեղեցու մոտ, ընկած գետինին, աջակողմյան և վերին հատվածները կոտրված
5.2.				խաչքար	1304 թ.			Հ եկեղեցու մոտ, ընկած գետինին, ստորին մասը չի պահպանվել
5.3.				խաչքար՝ Ջեսարի	1572 թ.			Հ եկեղեցու հվ-առ կողմում, թեքությամբ ընկած գետինին

6.			ԶԻԹՀԱՆ	1603 թ.	ամ մասում	S	Հրաչ Մովսիսյանի հողամասում
----	--	--	--------	------------	--------------	---	----------------------------

9. 32. Մալիշկա գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-20-րդ դդ.	ան մասում	S	ան եզրին, Հին Մալիշկայում, թեք սարալանջին
	1.1.			խաչքար	1271 թ.			Հրնկած գետնին, կոտրված
	1.2.			խաչքար	1283 թ.			Հրնկած գետնին, երկատված
	1.3.			տապանաքար՝ Էլասանի	1306 թ.			Հ
	1.4.			տապանաքար	14-րդ դ.			Հ
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	1-3-րդ դդ.	ան մասում		Հ գյուղի ան եզրին
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1863 թ.	ան մասում	S	ան եզրին, Հին Մալիշկայում
4.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1979 թ.	գ. մ.	S	
5.				ՔԱՂԱՔԱՏԵՂԻ «ՄՈԶ»	մթա 2-1 հզմ, 5-15-րդ դդ.	4 կմ հվ-ան		Հ Արփայի աջ ափին
	5.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ			Հ քաղաքատեղիից 2-3 կմ ան
	5.2.			գերեզմանոց	10-13-րդ դդ.			Հ քաղաքատեղիի հս- ան մասում
		5.2.1		խաչքար	12-13-րդ դդ.			Հ թեքությամբ խրված հողի մեջ
		5.2.2		խաչքար	13-14-րդ դդ.			Հրնկած գետնին, վերին աջ անկյունը կոտրված
		5.2.3		խաչքար	13-14-րդ դդ.			Հ կանգնեցված պատվանդանին, վերնամասը թեքությամբ կոտրված

9. 33. Մարտիրոս գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-20- րդ դդ.	ամ մասում	S	ամ եզրին
	1.1.			խաչքար	9-10- րդ դդ.			Հրնկած գետնին
	1.2.			խաչքար	11- 12- րդ դդ.			Հրնկած գետնին
	1.3.			խաչքար	13- 14- րդ դդ.			Հրնկած գետնին, արձանագիր
	1.4.			խաչքար՝ Գորբուլի, Եղնիկի	15- րդ դ.			Հ խրված հողի մեջ
	1.5.			խաչքար՝ Թովնիկի	1493 թ.			Հրնկած գետնին

1.6.		խաչքար՝ Տոլանտի	1493 թ.		Հ	կանգնեցված երկաստիճան պատվանդանին
1.7.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
1.8.		խաչքար՝ Շարմավորի	1500 թ.		Հ	խրված հողի մեջ
1.9.		խաչքար՝ Սրապիտնի, Գոհարի	1504 թ.		Հ	խրված հողի մեջ
1.10.		խաչքար՝ Բախշայի	1524 թ.		Հ	խրված հողի մեջ
1.11.		խաչքար՝ Հասանճանի	1557 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 2-րդը
1.12.		խաչքար՝ Պապի	1558 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախակողմյանը
1.13.		խաչքար՝ Մարտիրոսի	1558 թ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից աջակողմյանը
1.14.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	շարքով կանգնած 4 խաչքարերից ձախից 3-րդը, արձանագիր
1.15.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, մամռապատ
1.16.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	իվ-աե եզրին, կանգնեցված գետնին
1.17.		տապանաքար	16-րդ դ.		Տ	
2.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-17-րդ դդ.	իվ-աե մասում	Տ	իվ-աե եզրին, բարձունքին
2.1.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, վերին ձախ անկյունը կոտրված
2.2.		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ
2.3.		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին, աջ եզրը վնասված
2.4.		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ
2.5.		խաչքար	16-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքությամբ, արձանագիր
2.6.		խաչքար՝ Հեճիմանի	16-րդ դ.		Հ	խրված հողի մեջ, թեքությամբ, արձանագիր
3.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՂԽԱԶ»	15-20-րդ դդ.	7-8 կմ ամ	Տ	Հորաղիս տանող ճանապարհի աջ կողմում
3.1.		եկեղեցի	15-17-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հվ մասում, կիսավեր

3.2.		գերեզմանոց	17-20-րդ դդ.		S	գյուղատեղիի աե եզրին
	3.2.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խրված հողի մեջ, ստորին ձախ անկյունը վնասված
	3.2.2	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ընկած գետնին
	3.2.3	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ընկած գետնին
	3.2.4	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խրված հողի մեջ, վերնամասը ջարդված
	3.2.5	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խրված հողի մեջ գլխիվայր, ձախ եզրը ջարդված
	3.2.6	խաչքար	9-11-րդ դդ.		Z	խրված հողի մեջ
	3.2.7	խաչքար՝ Ատրպետի	17-րդ դ.		Z	ընկած գետնին
	3.2.8	խաչքար՝ Գրիգորիկի	1651 թ.		Z	ընկած գետնին
	3.2.9	տապանաքար՝ Սարգսի	16-17-րդ դդ.		S	
	3.2.10	տապանաքար Նիոճանոսի	1681 թ.		Z	տեղահանված
	3.2.11	տապանաքար	1705 թ.		Z	հորիզոնական դիրքով խրված հողի մեջ
4.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԼՎԻՍ»	9-17-րդ դդ.	4 կմ հվ-ամ	S	Լվիս գյուղն է՝ լքված 1918 թ.
4.1.		եկեղեցի	16-17-րդ դդ.		S	ավերված
4.2.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		S	բարձունքի վրա
	4.2.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ընկած գետնին
	4.2.2	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	խրված հողի մեջ
	4.2.3	խաչքար	16-րդ դ.		Z	ընկած գետնին, վերին անկյունները կոտրված
	4.2.4	խաչքար՝ Միքայելի	1508 թ.		Z	ընկած գետնին, վերին աջ անկյունը կոտրված
	4.2.5	խաչքար՝ Հուրի	1608 թ.		Z	ընկած գետնին, եռատված

	4.2.6	խաչքար՝ Ղարիպճանի	1630 թ.		Հ	ընկած եկեղեցու շրջակայքում, ստորին մասը չի պահպանվել
	4.2.7	խաչքար՝ Ագարի	1653 թ.		Հ	ընկած եկեղեցու շրջակայքում
5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԵՐԻՆ ԼԻՃ» («ՎԵՐԻՆ ԳՅՈՒՆ»)	9-17-րդ դդ.	2 կմ ան	S	
5.1.		գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		S	
	5.1.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
	5.1.2	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, երկատված, ստորին աջ անկյունը կտրված
	5.1.3	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, երկատված
	5.1.4	խաչքար	10-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, եռատված, եղծված արձանագրությամբ
	5.1.5	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, երկատված
	5.1.6	խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
	5.1.7	խաչքար	13-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, վերնամասը չի պահպանվել, արձանագիր
	5.1.8	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, խիստ հողմահարված
5.2.		մատուռ ու Գայանե	14-15-րդ դդ.		S	«Չումով լիճ» բարձունքին
5.3.		մատուռ ու Հովհաննես	13-14-րդ դդ.	2 կմ ան	S	«Չումով լիճ» բարձունքին
	5.3.1	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, մատուռում
	5.3.2	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված բեմին
5.4.		մատուռ ու Հովհաննես	14-15-րդ դդ.		S	«Չումով լիճ» բարձունքին
	5.4.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ

	5.4.2	խաչքար	9-10- րդ դդ.		Հ	խրված հողի մեջ
5.5.		խաչքար՝ Խտրշի և Սօրդանի	1499 թ.		Հ	կանգնեցված մատուռների միջև, պատվիրատու՝ Երեմիա աբեղա
6.		ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ (ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՅ ՎԱՆՔ)	1286 թ.	2 կմ հվ-աե	Հ	Նգար լեռան լանջին, վիմափոր, ճարտ.՝ Գրիգորիկ պատվիրատու՝ Մատթեոս վարդապետ
6.1.		եկեղեցի ս. Աստվածածին	1286 թ.		Հ	
	6.1.1	խաչքար	11- 12- րդ դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, կոտրված
6.2.		գավիթ	1286 թ.		Հ	
6.3.		տապանատուն	1286 թ.			
6.4.		գերեզմանոց	13- 14- րդ դդ.		S	
	6.4.1	խաչքար՝ Մատթեոս վարդապետի, Պետրոսի և ծնողաց	1275 թ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
6.5.		խաչքար	9-10- րդ դդ.		Հ	եկեղեցու մոտ, վերնամասը ջարդված
6.6.		խաչքար	10- 11- րդ դդ.		Հ	եկեղեցու մոտ, երկատված
7.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1866 թ.	գ. մ.	S	
7.1.		խաչքար	12- 13- րդ դդ.		Հ	հենած ամ պատին, արտաքուստ
7.2.		խաչքար	12- 13- րդ դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, շքամուտքից ձախ
7.3.		խաչքար	13- րդ դ.		Հ	հենած ամ պատին, արտաքուստ
7.4.		կոթող	14- 15- րդ դդ.		Հ	հենած ամ պատին
7.5.		տապանաքար	1610 թ.		S	եկեղեցու ներսում
8.		ԽԱՉՔԱՐ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԳՅՈՒՂԻ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ԽԱՉՔԱՐԸ (ԽԱՉՔԱՐ ԽԱՐԻՓՇԱՀԻ ԵՎ ՌՈՒԶՈՒՔԱՆԻ)	1283 թ.	գ.մ.	Հ	ս. Աստվածածին եկեղեցու մոտ, կազմող՝ Շահապոր
9.		ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1948 թ.	գ. մ.	S	

9. 35. Շատին գյուղ

1	2	3	4	5	6.	7	8	9
1.				ԱՄՐՈՅ «ԲԵՐԴԱՔԱՐ»	5-րդ դ., 13-14-րդ դդ.	1 կմ հվ	Հ	Անգեղի ձորի հս եզրին բարձրացող լեռան գագաթին
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՆԳԵՂԻ»	5-20-րդ դդ.	1 կմ հվ	Տ	Անգեղի ձորում, ձորալանջին
	2.1.			մատուռ «Անգեղի» («Նահատակի»)	5-19-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հվ-ան եզրին
	2.2.			գերեզմանոց	9-20-րդ դդ.		Տ	մատուռից ամ
		2.2.1		խաչքար	1291 թ.		Հ	կանգնեցված
3.				ԵԿԵՂԵՅԻ	9-10-րդ դդ.	3 կմ հս-ամ	Հ	«Ղըշլաղ» վայրում
4.				ԵԿԵՂԵՅԻ	19-րդ դ.	ան մասում	Տ	«Վանքի ձոր» թաղամասում
5.				ԵԿԵՂԵՅԻ «ԱՂՎԱՆՔ»	13-14-րդ դդ.	5 կմ հվ-ամ	Տ	
6.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	«Հասան չիլան» մատուռի ներսում
7.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	«Հասան չիլան» մատուռի ներսում
8.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	«Հասան չիլան» մատուռի ներսում
9.				ԽԱՉՔԱՐ	13-րդ դ.	հվ մասում	Հ	թեք սարալանջին, «Զուբուկ քյորիի» կամրջի մոտ, պատվանդանին, արձանագիր
10.				ԿԱՍՈՒՐԶ ԾԱՏՈՒՐԻ	1666 թ.	4 կմ հվ	Հ	Եղեգիս գետի վրա, հեկ-ից հվ պահպանվել է միայն աջակողմյան խելը, պատվիրատու՝ Շատիվանքի առաջնորդ Սարգիս
11.				ԿԱՍՈՒՐԶ «ԶՈՒԲՈՒԿ ՔՅՈՐՓԻ»	13-14-րդ դդ., 19-րդ դ., 1950-ական թթ.	հվ մասում	Հ	Եղեգիս գետի վրա
12.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	17-20-րդ դդ.	գ. մ.	Տ	Եղեգիս գետի աջ ափին, գյուղի դպրոցից հս
13.				ՄԱՏՈՒՌ «ՓՈՍՈՐԻ»	19-րդ դ.	1 կմ հվ	Տ	Եղեգիս գետի աջ ափին Վրնրգ.՝ 1990-ական թթ.
	13.1			խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ	ազուցված ան պատին, ներքուստ
14.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՇԱՏԻՎԱՆՔ (ՇԱՏԱՆՅԱ ՎԱՆՔ, ՇԱՏԻՆԻ ՎԱՆՔ, ՇԱՏԻԿՈ ԱՆԱՊԱՏ)	929 թ., 10-17-րդ դդ.	4 կմ ան	Հ	Եղեգիսի ձախ ափին, լեռնալանջին
	14.1.			եկեղեցի ս. Սիոն	1655 թ.		Հ	պատվիրատու՝ ջուղայեցի վաճառական Հակոբ
		14.1.1		խաչքար՝ Ստեփանոսի	931 թ.		Հ	ազուցված ամ պատին
		14.1.2		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ան պատի մոտ, արտաքուստ պատվիրատու՝ Ստեփանոս
		14.1.3		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ	ազուցված հվ պատին
		14.1.4		խաչքար՝ մահտեսի Հակոբ Զուղայեցու	1656 թ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, մուտքի կամարից վեր
	14.2.			զավիթ	17-րդ դ.		Հ	
	14.3.			արտադրական և տնտեսական շենքեր	17-րդ դ.		Հ	վանքի ամ և ան կողմերում, պարսպին կից և նրանից դուրս
		14.3.1		ձիթհան	17-18-րդ դդ.		Տ	կից վանքի ամ պարսպին, արտաքուստ
		14.3.2		ձիանոց	17-րդ դ., վրնրգ.՝ 1739 թ.		Տ	կից վանքի ամ պարսպին, արտաքուստ

		14.3.3	ջրաղաց	17-րդ դ.		Տ համալիրի հի-ան կողմում, պարսպից դուրս
	14.4.		պարիսպ	17-րդ դ.		Հ
		14.4.1	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հ ագուցված պարսպի մուտքից վեր
	14.5.		գերեզմանոց	10-18-րդ դդ.		Տ վանքից հս-ան, պարսպից դուրս
		14.5.1	խաչքար	10-րդ դ.		Հ կանգնեցված վանքի բակում, արձանագիր
		14.5.2	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ ս. Սիոն եկեղեցու ամ պատի մոտ
		14.5.3	խաչքար	1510 թ.		Հ ընկած եկեղեցուց ան
		14.5.4	խաչքար՝ մահտեսի Հակոբ վաճառականի	1661 թ.		Հ ընկած գետնին
		14.5.5	խաչքար	17-րդ դ.		Հ ընկած գետնին, խիստ հողմահարված
		14.5.6	խաչքար՝ մահտեսի Պետրոսի	17-րդ դ.		Հ երկատված, ստորին մասը կանգնեցված պատվանդանին

9. 36. Չիվա գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	13-18-րդ դդ.	0,5 կմ ամ	Տ	Չիվա-Եղեգնաձոր ճանապարհի աջ կողմում Գյուղատեղիի կնտ-ում նորակառույց մատուռն է
	1.1.			գերեզմանոց	13-18-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հի-ամ կողմում, բլրի վրա
2				ԽԱՉՔԱՐ	1306 թ.	գյուղից 8 կմ հս, Վարդանես գյուղատեղիից 1 կմ հս-ան	Հ	Ժայռաքանդակ

(9.36 կետը լրաց. 12.04.07 N 456-Ն)

9. 37. Ռինդ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	9-10-րդ դդ.	8 կմ հս	Տ	
	1.1.			գերեզմանոց	9-10-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի ամ եզրին
	1.2.			գերեզմանոց	9-10-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի ան եզրին
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԲԱԽՉԱԶՈՒՂ»	10-15-րդ դդ.	2 կմ հս-ան	Տ	
	2.1.			մատուռ «Ճգնավոր»	13-14-րդ դդ.		Տ	վիմափոր
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՌԻՆԴ»	13-20-րդ դդ.	4 կմ հս-ան	Տ	
	3.1.			եկեղեցի	19-րդ դ.		Տ	գյուղատեղիի կնտ-ում, կիսավեր
	3.2.			եկեղեցի «Ծաղկավանք»	12-13-րդ դդ.		Հ	գյուղատեղիի կնտ-ում, ավերված
	3.3.			գերեզմանոց	13-20-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի ամ եզրին
		3.3.1		խաչքար	13-րդ դ.		Հ	հենած Ծաղկավանքի ամ պատին, արտաքուստ
		3.3.2		խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, արձանագիր
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՎԵՐԻՆ ՈՒԼԳՅՈՒՐ»	10-18-րդ դդ.	7 կմ հս-ան	Տ	

4.1.		Եկեղեցի և Ստեփանոս	10-րդ դ., 17-18-րդ դդ.		Հ կիսամեր
4.2.		գերեզմանոց	10-18-րդ դդ.		S
4.2.1		խաչքար	10-րդ դ.		Հ եկեղեցուց հվ, խրված հողի մեջ
4.2.2		խաչքար	10-րդ դ.		Հ կանգնեցված եկեղեցու բեմին
4.2.3		խաչքար	10-րդ դ.		Հ եկեղեցուց հվ, խրված հողի մեջ
4.2.4		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ եկեղեցուց հվ, ընկած գետնին
4.2.5		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ ընկած, եզրերը կոտրված
4.2.6		խաչքար	11-րդ դ.		Հ եկեղեցու ներսում, ընկած
4.2.7		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ խրված հողի մեջ, թեքությամբ
4.2.8		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ ընկած գետնին
4.2.9		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ հենած եկեղեցու փլատակներին
4.2.10		խաչքար	11-12-րդ դդ.		Հ եկեղեցու ներսում, ստորին ձախ մասը կոտրված
4.2.11		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ եկեղեցու հվ պատի մոտ, զույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.2.12		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 1-ինը
4.2.13		խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ եկեղեցուց հվ, խրված հողի մեջ, արձանագիր
4.2.14		խաչքար	1261 թ.		Հ եկեղեցուց 10 մ հվ-աե, խրված հողի մեջ
4.2.15		խաչքար՝ Կուկի	1283 թ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 2-րդն է
4.2.16		խաչքար	1290 թ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 3-րդն է պատվիրատու՝ Անդրեաս
4.2.17		խաչքար՝ Խոսրովի	13-րդ դ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից աջից 4-րդը
4.2.18		խաչքար	13-րդ դ.		Հ եկեղեցու հվ պատի մոտ, զույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
4.2.19		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 2-րդը
4.2.20		խաչքար	13-14-րդ դդ.		Հ եկեղեցուց հվ, կանգնեցված գետնին
4.2.21		խաչքար՝ Ծառուկի և զավակաց	1321 թ.		Հ շարքով կանգնած 7 խաչքարերից ձախից 3-րդն է
4.2.22		խաչքար	14-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
4.2.23		խաչքար	14-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
4.2.24		խաչքար	14-րդ դ.		Հ ընկած գետնին
4.2.25		խաչքար	14-րդ դ.		Հ եկեղեցուց 200 մ հվ, ընկած գետնին պատվիրատու՝ Ասկանյար, Մոմիկի որդի

		4.2.26	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	եկեղեցուց հվ, կանգնեցված գետնին, եղծված արձանագրությամբ
		4.2.27	խաչքար	14-15-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, վերնամասը կոտրված
		4.2.28	խաչքար	15-րդ դ.		Հ	եկեղեցու ներսում
		4.2.29	խաչքար	15-16-րդ դդ.		Հ	եկեղեցուց հվ-աե, երկթեք ավարտով
		4.2.30	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	ստորին մասն անմշակ
		4.2.31	խաչքար	16-17-րդ դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, հենած հապատին
5.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	?	Հ	Գյուղի շրջակայքում
6.			ԽԱՉՔԱՐ	12-13-րդ դդ.	8 կմ հս	Հ	Ժայռափոր
7.			ԽԱՉՔԱՐ՝ ՄԽԻԹԱՐԻ	13-րդ դ.	4 կմ հվ	Հ	Արենի տանող ճանապարհից աջ պատվիրատու՝ Ազիզբեկ սարկավագ
8.			ԽԱՉՔԱՐ	1301 թ.	2,5 կմ հվ	Հ	Արենի տանող ճանապարհից աջ, պատվանդանին, անկյունները կոտրված
9.			ԽԱՉՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գյուղից 4 կմ հվ-աե, Արենի տանող ճանապարհից աջ	Հ	
10.			ԽԱՉՔԱՐ	14 դ.	գյուղից 4.7 կմ հս, ջրաղացից 0.6 կմ հս, Ղոզլա գետակի ձախ կողմում, գերեզմանոցի մոտ	Հ	
11.			ԽԱՉՔԱՐ	15-16 դդ.	գյուղի աե մասում Անդրանիկ Գալստյանի տնից 180 մ հվ-աե, տնամերձ հողամասի եզրին	Հ	միջնադարյան տապանաքարի հարևանությամբ
12.			ԽԱՉՔԱՐ	15-16 դդ.	գյուղի աե մասում Անդրանիկ Գալստյանի տնից 230 մ հվ-աե, զառիթափ լանջի վրա	Հ	
13.			ԽԱՉՔԱՐ	15-16 դդ.	գյուղի աե մասում, նախորդի մոտ	Հ	
14.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1983 թ.	գյուղի կենտրոնում	Տ	

(9.37 կետը լրաց. 12.04.07 N 456-Ն)

9. 38. Սալլի գյուղ

1	2	3.	4.	5	6	7	8	9
1.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ Ս. ՄԱՄԱՍ	13-14-րդ դդ.	1 կմ հս-ամ	Հ	պատվիրատու՝ Մեթ կրոնավոր և մարգպանի ծառա ունև Սևճի, ավերակ
	1.1.			եկեղեցի	13-րդ դ.		Հ	հս եկեղեցի
	1.2.			եկեղեցի ա. Պողոս	1230 թ.		Հ	հվ եկեղեցի
	1.3.			գերեզմանոց	10-20-րդ դդ.		Հ	վանքի շուրջը
		1.3.1		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	կանգնեցված Ժայռին
		1.3.2		խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	կիսով թաղված հողի մեջ

1.3.3	խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	խիստ հողմահարված
1.3.4	խաչքար	12-րդ դ.	Հ	խրված հողի մեջ, հողմահարված
1.3.5	խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	կանգնեցված գետնին, վերնամասը կոտրված
1.3.6	խաչքար	12-13-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին
1.3.7	խաչքար՝ Դավթի և Կիմա խաթունի	1291 թ.	Հ	
1.3.8	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	արձանագիր, հավանաբար որմնափակ խաչքարի մաս է
1.3.9	խաչքար՝ Ալեքսանուի	13-րդ դ.	Հ	ընկած գետնին
1.3.10	խաչքար	13-14-րդ դդ.	Հ	վանքից 200 մ հս, բլրի վրա, պատվանդանին
1.3.11	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
1.3.12	խաչքար	16-րդ դ.	Հ	խրված հողի մեջ, եզրագոտին վնասված
1.3.13	խաչքար	17-րդ դ.	Հ	քիվն արձանագիր, ընկած գետնին
1.3.14	խաչքար	17-րդ դ.	Հ	քիվն արձանագիր, ընկած գետնին
1.3.15	տապանաքար	1584 թ.	Հ	հս-ամ կողմում
1.3.16	տապանաքար՝ տեր Անտոնի	1707 թ.	Տ	հվ-ան կողմում

3. 39. Մարավան գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-17-րդ դդ.	0,5 կմ հս-ամ	Տ	մայրուղու ձախ կողմում
1.1.				խաչքար	12-13-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԴԱՐԲ» («ԹԱՐՓ»)	13-14 դդ, 17-20-րդ դդ.	5 կմ հվ	Տ	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19-րդ դ.	1 կմ հվ-ամ	Տ	

9. 39. 1. Ուղեձոր գյուղ

1	2	3	4	5	6.	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	15-16-րդ դդ.	հս-ամ մասում	Տ	գյուղի եզրին, փոքր բլրի վրա
1.1.				տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	խոյատապան
1.2.				տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տ	
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	տարածվում է հս-ան և հս-ամ կողմերում

9. 40. Մերս գյուղ

1	2.	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-20-րդ դդ.	հվ մասում	Տ	հվ եզրին
1.1.				խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հ	ընկած գետնին, բեկոր
1.2.				խաչքար	12-րդ դ.		Հ	ընկած գետնին, վերին աջ անկյունը և ստորին մասը կոտրված

1.3.		խաչքար՝ Էտիկնի	1514 թ.		Հեկեղեցուց 100 մ առ, խրված հողի մեջ, վերին ձախ եզրը վնասված
1.4.		տապանաքար	16-17-րդ դդ.		Տառ կողմում
1.5.		տապանաքար՝ Միրզի	1658 թ.		Տեկեղեցուց առ
1.6.		եկեղեցի	19-րդ դ.		Տգերեզմանոցի ամ մասում
	1.6.1	խաչքար	10-11-րդ դդ.		Հագուցված հիվաճախատան առ պատին
	1.6.2	խաչքար՝ Աստվածատուրի	12-13-րդ դդ.		Հագուցված ամ պատին, արտաքուստ
	1.6.3	խաչքար	1484 թ.		Հագուցված հիվաճախատան առ պատին
	1.6.4	խաչքար՝ Յինի	1558 թ.		Հագուցված հիվաճախատան մուտքից վեր
	1.6.5	խաչքար՝ Արիջանի	16-րդ դ.		Հագուցված ամ պատին, մուտքից ձախ պատվիրատու՝ Առաքել
	1.6.6	խաչքար՝ Կիրակոսի	1634 թ.		Հագուցված ձախակողմյան հիվաճախատան խորշում
2.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	17-19-րդ դդ.	3 կմ հիվաճախ	ՏԲարձրունի տանող ճանապարհին, «Վանքի դուռ» կոչվող վայրում
	2.1.	մատուռ ա. Հովհաննես («Մեծ վանք»)	19-րդ դ.		Տ
	2.2.	գերեզմանոց	17-19-րդ դդ.		Տմատուռի շուրջը
3.		ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ (ՓՈՔԸ ՎԱՆՔ)	19-րդ դ.	1,5 կմ հիվաճախ	Տ
	3.1.	խաչքար	9-10-րդ դդ.		Հագուցված բեմին, վերնամասը ջարդոտված
4.		ՉԻԹՀԱՆ. ԹՈՒՄՈՅԵՆՑ ՉԻԹՀԱՆԸ	19-րդ դ.	հիվաճախ-ամասում	Տգյուղի եզրին, ճանապարհի աջ կողմում, «Պիտոյեց ձոր» վայրում
5.		ՉԻԹՀԱՆ. ՄԱՍՎԵԼԵՆՑ ՉԻԹՀԱՆԸ	19-րդ դ.	1 կմ հիվաճախ	Տ«Բագրիխանա» վայրում, ձիթհանների ձորի սկզբնամասում

9. 41. Վարդահովիտ գյուղ

1	2.	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՋԱՆԻ»	9-17-րդ դդ.	1 կմ հիվաճախ	Տ	Եղեգիս գետի ձախ ափին, անտառի բացատում
	1.1.			գերեզմանոց	9-17-րդ դդ.		Տ	գյուղատեղիի հիվաճախում
		1.1.1		խաչքար՝ Մարտիրոս քահանայի	1347 թ.		Հ	կիսով թաղված հողի մեջ
		1.1.2		խաչքար	15-րդ դ.		Հ	ընկած գետին, վերին ձախ անկյունը կոտրված
		1.1.3		խաչքար	1501 թ.		Հ	կիսով խրված հողի մեջ
		1.1.4		խաչքար՝ Ալեքսանի	1564 թ.		Հ	ընկած գետին
		1.1.5		տապանաքար՝ Առաքելի	1551 թ.		Տ	
		1.1.6		տապանաքար՝ Ուլաննեսի	1552 թ.		Տ	
2.				ԽԱՉՔԱՐ՝ ՍՄԲԱՏԻ	1291 թ.	գ. մ.	Հ	տեղափոխվել է միջնադարյան գերեզմանոցից և կանգնեցվել, գույգ խաչքարերից ձախակողմյանը
3.				ԽԱՉՔԱՐ	13-14-րդ դդ.	գ. մ.	Հ	տեղափոխվել է միջնադարյան գերեզմանոցից և կանգնեցվել, գույգ խաչքարերից աջակողմյանը
4.				ՋՐԱՂԱՅ	5-6-րդ դդ.	2 կմ հիվաճախ	Տ	«Ջանի» գյուղատեղիից 1 կմ հիվաճախ

9. 41. 1. Գետիկական գյուղ

1	2	3	4	5	6.	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-16-րդ դդ.	գ. մ.	S	Գյաղիկական գետի աջ ափին, գյուղ մտնող ճանապարհից ձախ
	1.1.			խաչքար՝ Մանաս խաթունի	1515 թ.		Z	ընկած գետնին
	1.2.			տապանաքար՝ Շաղուպաթի	1501 թ.			տեղահանված
	1.3.			տապանաքար՝ Յոհան պատանու	1505 թ.		Z	տեղահանված
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-14-րդ դդ.	հվ-աե մասում	S	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-15-րդ դդ.	աե մասում	S	
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	13-17-րդ դդ.	աե մասում	S	աե եզրին, Գյաղիկական գետի ձախ ափին, թեք տարալանջին
	4.1.			գերեզմանոց	13-17-րդ դդ.		S	գյուղատեղիի ամ կողմում
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1271 թ.	գ. մ.	S	

9. 42. Վերնաշեն գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-20-րդ դդ.	աե մասում	S	աե եզրին, Թանահատի վանք տանող ճանապարհին
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-13-րդ դդ.	9 կմ աե	S	Արկազնի ա. Խաչ եկեղեցուց 1,5 կմ հս-ամ
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՐԿԱԶՆ» («ԱՐԿԱԶԱՆ»)	8-20-րդ դդ.	9 կմ աե	S	լքվել և անմարդաբնակ է դարձել 1920-ական թթ.
	3.1.			եկեղեցի ա. Խաչ (Արկազնի ա. Խաչ)	1872 թ.		S	պատվիրատու՝ Գևորգ Դ կաթողիկոս
	3.2.			գերեզմանոց	9-20-րդ դդ.		S	եկեղեցուց հս-աե
		3.2.1		խաչքար	9-10-րդ դդ.		Z	ընկած գետնին, եզրերը ջարդոտված
		3.2.2		խաչքար	1275 թ.		Z	գերեզմանոցի հս եզրին
		3.2.3		խաչքար՝ Ասլան Բեկի և Ասլան Խաթունի	1404 թ.		Z	հենած եկեղեցու ամ պատին
		3.2.4		խաչքար	15-16-րդ դդ.		Z	եկեղեցուց աե, կանգնեցված ժայռի վրա, անկյունները կտրատված, եղծված արձանագրությամբ
4.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀԱԿՈԲ	19-րդ դդ.	աե մասում	S	
	4.1.			խաչքար	14-15-րդ դդ.		Z	կանգնեցված եկեղեցուց ամ, վերին աջակողմյան մասը ջարդոտված

4.2.		խաչքար	1544 թ.		Հիննաձ ամ պատին, ստորին մասը չի պահպանվել, պահպանված կեսը ջարդոտված
4.3.		խաչքար	16-17- րդ դդ.		Հագուցված հվ պատին, մուտքից ձախ, խիստ հողմահարված
4.4.		տապանաքար՝ պարոն Արդուրի	14-15- րդ դդ.		Հեկեղեցու ամ պատի մոտ կազմող՝ Դավիթ
5.		ԽԱՉՔԱՐ	12-13- րդ դդ.	հս-աե եզրին	ՀՍրկղունք գետի ձախ ափին, նորաշեն մատուռում
6.		ԽԱՉՔԱՐ	1271 թ.	հս մասում	Հնորաշեն «Եղիա» մատուռի բեմին, բեկոր
7.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1979 թ.	գ. մ.	Տքանդ.՝ Վ. Եղյան
8.		ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ. ԹԱՆԱՀԱՏԻ ՎԱՆՔԸ (ԹԱՆԱԴԵ ՎԱՆՔ, ԳԱՐԱՎԱՆՔ)	13-14- րդ դդ.	7 կմ աե	Հ
8.1.		եկեղեցի ու Ստեփանոս	1273- 1279 թթ.		Հպատվիրատու՝ Պոռշյաններ
8.2.		եկեղեցի Վարագա ու Նշան	14-րդ դ.		Հ
8.3.		համալսարանի շենք. Գլաձորի համալսարանը	1290- 1340 թթ.		Հբացված 1970-ական թթ. Ի. Ղարիբյանի պեղումների արդյունքում
8.4.		տնտեսական շինություններ	13-18- րդ դդ.		Հբացվել են 1969-1970-ական թթ. պեղումների արդյունքում
8.5.		գերեզմանոց	12-16- րդ դդ.		Հվանքի շուրջը
	8.5.1	խաչքար	9-10- րդ դդ.		Հս. Ստեփանոս եկեղեցուց հվ, իրար մոտ կանգնած 3 խաչքարերից աջակողմյանը
	8.5.2	խաչքար	10-րդ դ.		Հս. Նշան եկեղեցուց 25 մ հվ, կից կանգնեցված 3 խաչքարերից աջակողմյանը
	8.5.3	խաչքար	10-րդ դ.		Հս. Նշան եկեղեցուց 25 մ հվ, կից կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնինը
	8.5.4	խաչքար	1180 թ.		Հվանքի բակում, վերնամասը չի պահպանվել
	8.5.5	խաչքար	12-րդ դ.		Հս. Նշան եկեղեցուց 25 մ հվ, 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
	8.5.6	խաչքար՝ Յովանիսի	12-րդ դ.		ՀՍ. Ստեփանոս եկեղեցուց հվ
	8.5.7	խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հս. Ստեփանոս եկեղեցուց հվ, իրար մոտ կանգնած 3 խաչքարերից կենտրոնինը, վերնամասը չի պահպանվել
	8.5.8	խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հս. Ստեփանոս եկեղեցուց հվ-ամ, ստորին ձախ եզրը կոտրված
	8.5.9	խաչքար	13-րդ դ.		Հվանքից հվ, երկատված, վերնամասը չի պահպանվել

	8.5.10	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ու. Ստեփանոս եկեղեցուց 5 մ հվ, կանգնեցված գետնին
	8.5.11	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ու. Նշան եկեղեցուց 15 մ հս-ամ, հենած կիսավեր շինության պատին, ստորին մասը չի պահպանվել
	8.5.12	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	ու. Նշան եկեղեցուց 15 մ հվ-ամ, հենած կիսավեր տնտեսական շենքերից մեկի պատին պահպանվել է միայն միջին հատվածը
	8.5.13	խաչքար	1296 թ.	Հ	հենած կիսավեր շինություններից մեկի պատին, վերին մասը չի պահպանվել
	8.5.14	խաչքար	14-15-րդ դդ.	Հ	ու. Ստեփանոս եկեղեցուց հվ, իրար մոտ կանգնած 3 խաչքարերից ձախակողմյանը, վերին աջ անկյունը կոտրված
	8.5.15	խաչքար՝ Վահրամի	1497 թ.	Հ	հենած ու. Ստեփանոս եկեղեցու ամ պատին, երկատված երկայնական առանցքով, վերին ձախ հատվածը չի պահպանվել
	8.5.16	խաչքար	16-17-րդ դդ.	Հ	հենած շինության պատին
8.6.		գերեզմանոց	10-14-րդ դդ.	Հ	վանքից 200 մ հվ, բլրին
	8.6.1	խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	խրված հողի մեջ
	8.6.2	խաչքար	11-12-րդ դդ.	Հ	ընկած գետնին, երկատված
	8.6.3	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	երկատված, ստորին բեկորը կանգնեցված պատվանդանին, վերինը՝ ընկած գետնին, արձանագիր
	8.6.4	խաչքար՝ Վաչեի	1280 թ.	Հ	կանգնեցված պատվանդանին, հողմահարված
	8.6.5	խաչքար	1282 թ.	Հ	կանգնեցված պատվանդանին
8.7.		գերեզմանոց	13-14-րդ դդ.	Հ	վանքից 300 մ հս-ամ
	8.7.1	խաչքար	13-րդ դ.	Հ	կանգնեցված գետնին, գլխիվայր, արձանագիր
	8.7.2	խաչքար՝ Սարգսի և Աբրահամի	1287 թ.	Հ	կանգնեցված ցածր պատվանդանին

9. 43. Փոռ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-19-րդ դդ.	հվ մասում	S	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ (ԺԱՄԱՏՈՒՆ)	1830 թ.	գ. մ.	S	զանգակատունը՝ 1910 թ.

9. 44. Քարազուխ գյուղ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՔԱՐԱԳԼՈՒԽ»	7-18-րդ դդ.	3 կմ հս	S2	ձորակների միջև ընկած սարահարթին

1.1.		Եկեղեցի Թուխ Մանուկ	12-18- րդ դդ.		Հ իիմնովին վրկնգ.՝ 18-րդ դ.
1.2.		գերեզմանոց	7-15-րդ դդ.		Հ եկեղեցու շուրջը
	1.2.1	կոթող	6-7-րդ դդ.		Հ եկեղեցուց 20 մ հս-ամ, վերնամասը չի պահպանվել
	1.2.2	խաչքար	11-րդ դ.		Հ ամ պատի տակ
	1.2.3	խաչքար	12-13- րդ դդ.		Հ եկեղեցուց հս, պատվանդանին
	1.2.4	խաչքար	13-րդ դ.		Հ եկեղեցուց հս, կանգնեցված գետնին
	1.2.5	խաչքար	13-րդ դ.		Հ եկեղեցուց հս, կանգնեցված գետնին, ստորին մասը կտրված
	1.2.6	խաչքար	13-րդ դ.		Հ եկեղեցու հվ պատի մոտ, վերին ձախ անկյունը կտրված
	1.2.7	խաչքար՝ Ովանիսի	1303 թ.		Հ եկեղեցու մոտ, կանգնեցված ցածր պատվանդանին
	1.2.8	խաչքար	14-15- րդ դդ.		Հ ընկած եկեղեցուց հվ-աե, հողմահարված
	1.2.9	խաչքար	15-16- րդ դդ.		Հ եկեղեցուց հվ-աե, կանգնեցված գետնին
2.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	16-20- րդ դդ.	հվ-ամ մասում	Տ հվ-ամ եզրի բլրին, դպրոցից 400 մ հս-ամ
2.1.		խաչքար	16-17- րդ դդ.		Հ հվ-ամ եզրին, ընկած գետնին
2.2.		խաչքար	16-17- րդ դդ.		Հ հվ-ամ եզրին, ընկած գետնին
2.3.		խաչքար	16-17- րդ դդ.		Հ կնտ-ում, ընկած գետնին
2.4.		խաչքար	17-րդ դ.		Հ հս կողմում, ընկած գետնին
2.5.		խաչքար	17-18- րդ դդ.		Հ հվ-ամ եզրին, ընկած գետնին
2.6.		խաչքար	17-18- րդ դդ.		Հ ամ եզրին, ընկած գետնին
3.		ԵԿԵՂԵՑԻ	19-րդ դ.	կնտ	Տ
3.1.		խաչքար	17-րդ դ.		Հ հենած ամ պատին, երկատված, վերնամասը չի պահպանվել
3.2.		խաչքար	17-րդ դ.		Հ ագուցված ամ պատին, մուտքից աջ
4.		ԽԱՉՔԱՐ՝ ԹԱՅԻԿԻ	1290 թ.	1,5 կմ հվ	Հ Եղեգնաձոր տանող ճանապարհի ձախ կողմում, պատվանդանին
5.		ԽԱՉՔԱՐ	1292 թ.	1,5 կմ հվ-աե	Հ ձորի ձախ կողմում, հենած պատվանդանին
6.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1948 թ.	գ. մ.	Տ

Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության աշխատակազմի
ղեկավար-նախարար

Մ. Թովուկյան